

ני בחר ה' בעיון

סיון תש"פ

מאמרים נבחרים, תמונות מפעילות האגודה ועוד.



יריעה מיוחדת

לזכרו של הראשל"צ
רבי אליהו בקשי
דודון זצוק"ל.



ראיון מיוחד
עם 'איש ירושלים'
הרב ישראל גלים
על ימי שחרור ירושלים

המאמר הזוכה
בתחרות הכתיבה
ע"ש מודנו הגרי"ש
זילברמן זצוק"ל

שו"ת מרתק
עם מודנו
הגאון רבי זלמן נחמיה
גולדברג שליט"א

בפתח הגליון

49 עלונים כבר יצאו לאור. 49 גליונות מלאים בדברי תורה מכל הסוגים. דברי אגדה ומוסר לצד דברי הלכה והשקפה, פולמוסים וסיפורים, לצד ציטוטים מחז"ל וגדולי הדורות. כל אלו ועוד אנו מגישים לכם מאז יצא העלון הראשון בחודש אלול תשע"ה.

וכעת אנו מגישים בפניכם את הגליון ה-50. גליון זה איננו המשך לגליונות הקודמים, אלא מעין סיכום. בגליון זה לא תמצאו את הטורים המוכרים והאהובים, אך תחת זאת הבאנו לפניכם מספר יצירות מופת מפרי עטם של כמה מחברי האגודה, שהכינו הפעם משהו אחר.

חמש שנים עברו מאז התכנסו מייסדי האגודה בכ"ח אייר תשע"ה בבית כנסת בעיה"ק ירושלים, והחליטו שהגיע הזמן להחיות מחדש את דרישת ציון על טהרת הקודש.

שלוש שנים חלפו מאז "הועידה הארצית הראשונה של אגודת קדושת ציון". שלוש שנים של פעילות, סיבובי שיעורים, ושבתות לבחורי ישיבות, שיעורים בליל שישי ומפגשים עם ראשי מועצות בשומרון. שלוש שנים בהם יהודים של צורה, בני תורה מלב ליבה של היהדות החרדית לוקחים את המושכות חזרה לידיהם.

בימים אלו היתה אמורה להתקיים ה"ועידה הארצית הרביעית". טובי המוחות של האגודה ישבו כבר לפני יותר מחצי שנה לתכנן ולארגן, לסכם ולערוך, וכבר תוכנן אירוע שעוד לא ידענו כמותו במסגרת האגודה.

אך רבות מחשבות בלב איש, ועצת ה' היא לבדה תקום. בימים אלו כל אחד נמצא בביתו, וימים אלו אין כמוהם להחדיר לבני הבית את ההיסטוריה האמיתית, את הקשר הנצחי שלנו לארץ ישראל. את דברי קדשם של גדולי ישראל בכל הדורות, על דרכי הגאולה.

בגליון זה תמצאו דיונים מרתקים על מהות האגודה, לצד תמונות מתחנות האגודה השונות, ועוד חומרים רבים וטובים במגוון נושאים הקשורים לארץ ישראל ויסודות האגודה. אנו חושפים בפניכם את "מגילת היסוד" של האגודה, אשר נכתבה בידי ראשי ומייסדי האגודה, ובה מבוארים היסודות והעקרונות אשר מנחים אותנו בכל פעולותינו.

במקום הועידה שבה אנו מתכנסים בכל שנה להודות לה' על ניסי מלחמת ששת הימים, הבאנו בזאת זווית מיוחדת של בחור מיישבת 'חברון', שחווה את האירועים על בשרו, והוא מספר לנו על חיותו ותחושותיו בימים ההם.

בהזדמנות זו אנו מודים לכלל פעילי האגודה, אשר משקיעים רבות ונצורות למען עמנו וארצינו, ובראשם ידידנו הרב יהודה אפשטיין מראשי האגודה, ומי שעמל בכל חודש על עריכת העלון בטוב טעם. אחד החידושים שיש בגליון זה, הוא הופעתם של רבים מחברי האגודה, בשמותיהם האמיתיים ובתמונותיהם.

בתמונות שבגליון זה תוכלו להבחין, כי אגודתנו אינה קבוצה קטנה של אנשים עלומי שם. האגודה מאחדת עשרות רבות של אברכים ובחורי ישיבות מכלל המגזרים, אשר באים בכל שנה לועידה, ומשתתפים בשלל הפעילויות של האגודה.

אנו קוראים בזאת לכל מי שדברינו נוגעים בליבו, הצטרפו אלינו! בואו לעזרת ה' בגיבורים, הפיצו את דברינו בקרב מכריכם, וידעו כל איש מישראל, כי ע"מ לדרוש לציון אין צורך להתפשר על החרדיות, כדי לקרוא מאמרים בשבח ארץ ישראל אין צורך לרעות בשדות זרים. רבותינו בכל הדורות אינו לדרוש לציון, ואנו ממשיכים בדרכיהם ללא חת וללא מורא.

יחד נחזיר את העטרה ליושנה!



תוכן העניינים:

שז"ת בנושאי ישוב ארץ ישראל	4
עם מורט הגאון הגדול רבי זלמן נחמיה גולדברג שליט"א	
מגילת היסוד	7
אגודת קדושת ציון	
דעת תורה	8
מרת הראשון לציון רבי אליהו בקשי-דורון זצוק"ל	
מאמר בענין מצות ישוב א"י	10
מורט הגאון רבי זלמן נחמיה גולדברג שליט"א	
למה צריך לעלות לארץ ישראל?	12
תחרות כתיבת מאמר	
דעת גדולי ישראל	14
על הקורונה וארץ ישראל	
מראות ורגעים	16
מפעילות הארגון	
רב-שיח	18
דורש לציון	
טורים מיוחדים	25
הרב יהודה אפשטיין / הרב אבא שלמה גולדברג	
ראיון מיוחד עם איש ירושלים	26
הרב ישראל גליס על ימי שחרור ירושלים	
יצא לאור	30
ספר "ארץ חמדה" - מבט מכפנים	

© כל הזכויות שמורות. מו"ל: עמותת קדושת ציון.
 התמונות באדיבות הקרן למורשת הכותל המערבי וויקיפדיה

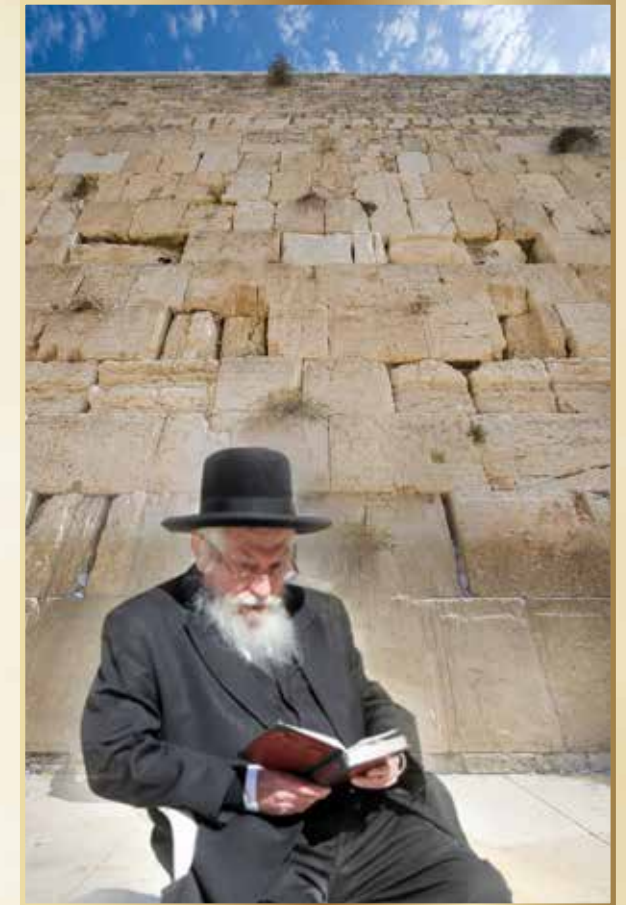
 להערות הארות ותרומות, וכן ליצירת קשר עם האגודה בכל עניין,
 ניתן לפנות אלינו בדרכים הבאות:
 טלפון: 079-53 83396 | פקס: 077-3180755 | דוא"ל: kdst.office@gmail.com

לזכות ולהצלחת
 מאיר ורויטל דהן
 ולזכות הילדים:
 מרים יהונתן
 ודניאל דהן



שז"ת בנושאי ישזב ארץ ישראל

עם מורנו הגאון הגדול רבי זלמן נחמיה גולדברג שליט"א



לקראת הוצאת הגליון ה-50 של "קדושת ציון", זכינו שרבינו הגר"נ גולדברג שליט"א פינה לנו מעט מזמנו, ע"מ ללבן מעט מן הסוגיות העומדות על הפרק. שו"ת מרתק זה המובא לפניכם, עוסק ברובו בסוגיית מצוות ישוב א"י, אימתי חייבים לעלות לארץ, ומתי מותר לצאת ממנה.

כהשלמה לשיחה זו, אנו מביאים בגליון זה מאמר שכתב רבינו לפני כמה שנים - ושקעת נתן לנו את רשותו לפרסמו בגליונו - ובו הוא דן בהרחבה בגדר החובה לגור בארץ ישראל.

נודה לידידנו ר' יהודה וידר ור' אברהם פ', שהעלו את השאלות לפני הרב שליט"א וקיבלו את תשובותיו.

תשובה: מאיפה הם לקחו את זה?

'קדושת ציון משתדלת לעודד אנשים מחו"ל לעלות לארץ, ויש טוענים שזה לא בסדר, מה אפשר להגיד להם?

תשובה: השאלה אם זה בסדר או לא בסדר תלוי בסיבה אחרת, לא מהסיבה שהם אומרים.

בשאלה אם צריך לעלות או לא לעלות יש לעיין, מצד א' נמצא בגמ' שאנשי בבל היו באים לא"י ללמוד, כשסיימו את הלימוד אז ליוו אותם אנשי א"י עד עכו, כך אומרת הגמ'. ולמה עד עכו? מפני שעכו זה כבר קרוב לחו"ל, אז לא רצו לצאת מא"י לחו"ל, שאסור לבן א"י לצאת לחו"ל. אז כתוב שאסור לצאת. אבל מצד שני אומרת הגמ' שאסור לבני א"י לצאת לחו"ל, משמע שלבני חו"ל מותר לחזור לחו"ל.

ומלבד זאת, הרי זה ודאי שיש מצווה לעלות לא"י, א"כ תשאל למה כל גדולי עולם לא באו לא"י, הרי אם יש מצווה לגור בא"י אז למה הם לא קיימו את זה, כל השאלות האלה ידועים.

אלא התשובה היא כמש"כ בגמ' במו"ק (יד ע"א) שאסור לצאת לחו"ל, אבל זה כשאדם יוצא בלי שום סיבה, אבל אם בחו"ל יהיה לו פרנסה אז מותר. ונחלקו בזה רבי יהודה וחכמים, ר"י סובר שמותר לצאת רק אם אין לו בא"י פרנסה בכלל, ואילו חכמים אומרים שמותר גם בשביל הרווחה, שלא יהיה לו פרנסה מצומצמת, אלא יהיה לו קצת יותר הרחבה - זה נקרא 'הרווחה', גם בגלל זה מותר לצאת לחו"ל. זה המחלוקת, והלכה כחכמים. אז לכן ליסוע לחו"ל סתם זה אסור [ולהלכה

אסור גם להוציא ס"ת לחו"ל] אבל אם זה לשאת אשה מותר.

אבל למרות שלפרנסה מותר, אבל השאלה שבחו"ל מושפעים מהגוים. הגויים משפיעים על היהודים שיעשו כל מיני עבירות. ולכן התורה אוסרת שישארו גוים בארץ ישראל, כיון שהיה מולך וכל העבו"ז שהיה.

היום מאד נפרץ הנושא שיוצאים לחו"ל לטוילים ולנפש.

תשובה: איה"נ זה כדאי למנוע אם אפשר, אני לא יודע אם אפשר. תראה את הגמ' במו"ק, וזה נפסק בשו"ע שזה הכלל אם לצאת לחו"ל כדי פרנסה או כדי רווחה מותר, אבל אם זה יותר אז זה כבר לא, א"כ במצב כזה שאם לא יצא לחו"ל אז יתקלקלו אחרים.

דאי לעודד את תושבי חו"ל שיבואו לגור בא"י?

תשובה: ע"פ דין חייבים. רק אני אומר שחייבים ע"פ דין רק אם זה מצב שניתן לבוא לא"י. צריך לדעת מה הוא יעשה פה.

יש אנשים שיש להם פרנסה גם בארץ ישראל, אבל אם יבוא יהודי שאין לו פרנסה אז הוא לא חייב. השאלה מה אדם צריך לתת בשביל זה, אתה לא יכול להגיד לאדם שלא יתפרנס, שיאכל לחם יבש ולא ימרח משהו על הלחם.

אם זה מצב שאפשר להביא לא"י יהודי שישפיע לטובה זה

ודאי מצוה, רק אין מצוה לההוא לעזוב כששם יש לו פרנסה ופה אני לא יודע אם יהיה לו פרנסה, או ששם הוא יכול להרויח. זה כבר פרטי הדברים וצריך שיהיו רבנים שידונו את הדבר לשקול את הדברים האלו. החזו"א לא היה נותן ברכה לצאת לחו"ל לאנשים שיצאו, אבל זה לא אומר שזה אסור. אם זה מצב כזה שאין לו פרנסה או שאין לו רווחה אז מותר.

אבל אני אומר שלא שואלים אם אתה בא לקרב ולקדם את המשיח בזה שתבוא לא"י או שאתה בא להרחיק את המשיח ח"ו אם לא תבוא. לדעת שזה יביא משיח או זה לא יביא, זה אני לא יודע, ולא זה הגמ' דנה, זה אנחנו לא יודעים. אבל השאלה מה צריך אדם לעצמו כלפי תועלת עצמי. המצווה של "ואהבת לרעך כמוך" שצריכים להשפיע על אחרים שלא ייצאו מהארץ, המחלוקת של ר"י ורבנן הוא עד כמה אדם צריך לוותר משלו, אם נניח שאדם יבוא לארץ ישראל ויכול להתפרנס, אז צריך לעשות את זה. אבל לא תמיד בטוח שזה משפיע לטובה, אם אין פה כלום, אין לו בית, אין לו דירה, בזמנינו לקנות דירה זה בעיה כל החיים לעמול. בכל מקרה צריך לדעת יותר פרטים, ואז אפשר לענות להם, אבל אם לא יודעים פרטים אז קשה לענות, לא כן ולא לא.

אז מעיקר הדין מי שיכול יש לו חוב להגיע לארץ ישראל?

תשובה: נכון, יש מצוה כמו שהרמב"ן אומר.

אפילו שהיום המדינה חילונית והיא לא מתנהלת על פי התורה?

תשובה: מה שמשפיע על כל אחד לטובה או לא לטובה, זה צריכים לדעת יותר פרטים, ולדעת מה תפקידו של האדם ואם זה משפיע. אבל באופן כללי לכל אחד זה ודאי יותר טוב להיות בא"י, זה ודאי חשוב.

אני אגיד לכם משהו. יש לחפץ חיים כמה ספרים קטנים. באחד מהספרים [קונטרס נפוצות ישראל] הוא אומר שאסור לגור באמריקה בגלל שמתקלקלים שם. למה מתקלקלים? כי אין שם תלמוד-תורה, ושבת קשה לשמור. בזמנו, השבת היה הדבר שהכי קשה לשמור, מפני שמי ששמר שבת מיד פיטרו אותו מכל המלאכות. וגם תלמודי תורה לא היה, אז איך ילד יתחנך לשמור שבת ולקיים מצוות. אומר החפץ-חיים בסוף דבריו: אבל אל תחשוב שאני אומר שכל מי שגר באמריקה הוא עבריין, זה אני לא אומר, שהרי כתוב בתורה:



"והפיצך ה' בכל העמים", אז איך תבוא ותגיד שאני אומר שהוא עבריין... הרי התורה כתבה את זה, הקב"ה עשה את זה. טוב אז א"כ השאלה אם הח"ח אומר שהתורה גזרה שיפוזרו בכל הארצות, אז למה מתחילה הוא אומר שלא לגור באמריקה? אלא שזה שני דברים. יש עונש לאדם, שעמ"י יענש, שיגורו במקום

שיהיה מאוד קשה לשמור מצוות, ויצטרכו להתחזק מאוד, זה עונש לאדם, כמו שהיו נותנים עונש לאדם להכריח אותו לעבור עבירות. אבל האמת שהמצוות צריכים להיעשות בכל העולם, רק איפה יותר קל לקיים מצוות, כנראה שהח"ח הבין שיותר קל בא"י, אבל למעשה, בזמן הח"ח א"א היה לעשות את זה, אם כולם היו עולים לא"י לא יהיה פרנסה, לא יהיה רווחים.

כמו שהמשנ"ב אומר להביא יהודים מארה"ב, אז קיימנו מצווה גדולה אין ספק בזה, אבל עם ע"י שלא נביא אותו אז יהיה שישפיע שם יותר, יכול להיות שזה יותר חשוב, זה אני לא יודע.

יש כאלה שטוענים שיהודי צרפת כשגמיעים לארץ ישראל הילדים מתקלקלים והולכים לבתי"ס חילונים.

תשובה: זה כבר טענה, טוב זה באמת דבר חמור שבאים לארץ ישראל להתקלקל, זה ודאי חמור ועל זה אני לא מדבר, אני מדבר באופן כללי. דווקא אני חשבת שאלו שבאים לארץ מצרפת דווקא הם שולחים ל'חדרים', אבל אני לא יודע אם זה כולם, אני רואה בירושלים שהרבה ילדים באו מצרפת והולכים ל'חדרים', אבל שוב זה דברים שצריך בירור חזק לא בירור חלש.



יש כאלו שטוענים שמצוות ישוב א"י לא נהג לפני שהמשיח מגיע, ואף יש שטוענים שאסור לעלות לארץ מפני שיש כאן מדינה חילונית.

מגירת היסוד

אגודת קדושת ציון

התאחדות החרדים לדרישת ציון על טהרת הקודש

- א. אגודת קדושת ציון נוסדה כדי לאגד ולאחד את כלל יראי ה' החרדים על דברו – דורשי ציון על טהרת הקודש.
- ב. אגודת קדושת ציון תפעל בקרב הציבור החרדי, לעורר הלבבות לאשר לימדו רבותינו חכמי הדורות האחרונים, כי בדורות הללו בחר ה' לקיים את אשר הבטיח ביד עבדיו הנביאים, וכי שיבת ישראל לארצם, בנין הארץ, ודוממות קרן ישראל, הינם חלק מתהליך הגאולה אשר אנו מצפים לשלימותה בב"א.
- ג. אגודת קדושת ציון תפעל לעורר את שומרי המצוות בארה"ק, על הצורך לפעול למען שמירת התורה, הן של כל יחיד ויחיד מישראל בחייו הפרטיים, והן של כלל ישראל בחייה כאומה, בדרך לכינון ממשלה של תורה בארה"ק.
- ד. אגודת קדושת ציון תעורר את שומרי המצוות, ליטול חלק פעיל בקידום הגאולה בדרך הטבע, ע"י העלאת שארית הגולה לארה"ק, ופעילות למען השבת כל חלקי ארץ ישראל לידי שלטון ישראל בכלל, ולידי בעלות יהודית בפרט.
- ה. אגודת קדושת ציון תפעל לעורר הלבבות של בני ישראל לדרישה וצפייה אמיתית לבנין בית-המקדש, מקום להשראת השכינה בישראל, וכן לעורר את ישראל להתכונן בפועל לבנין הבית ע"י לימוד ההלכות וכל הפרטים הנצרכים לבנין בית המקדש.
- ו. מלבד הפעילות ההסברתית, תפעל אגודת קדושת ציון, לסייע בידי בני היהדות החרדית החפצים לקדם פעולות אלו באופן מעשי.
- ז. בכל פעילות האגודה, יושם דגש מיוחד, שהכל יעשה על טהרת הקודש, על פי התורה הקדושה שבכתב ושבע"פ, וברוח חכמי ישראל המובהקים המקובלים בישראל מדור דור, בלי לוותר על קוצו של יו"ד מתורתנו הקדושה, הן במעשים והן בדעות.
- ח. אגודת קדושת ציון תנהג בכל אורחותיה בדרכי נועם, תוך הקפדה להיזהר בכבודם של תלמידי חכמים מכלל החוגים, ותוך כבוד לכלל קהילות ישראל שומרי המצוות.

להגיד מאה אחוז מה קרה בגלל מה, א"א לדעת. א"א לדעת מה בדיק פועל, ואיך בשמיים פועלים. כדאי להתייעץ עם גדולים על כל פרט בפנ"ע, להתייעץ אם זה כדאי, ומה יותר כדאי, באופן כללי להגיד מה כדאי זה אפשרי, אבל ללכת לעשות חשבונות שזה יגרום לזה וכו', א"א לדעת.

האמת היא, שמי שחידש את היישוב היהודי בארץ ישראל, היו יהודים צדיקים, לא כמו שהם אומרים [החילונים] שהם עשו את זה. היהודים הראשונים שהיו בארץ, זה תלמידי הגר"א ותלמידי הבעש"ט. כל אלו מילאו את א"י - מסתמא אתם יודעים את כל ההיסטוריה - וזה באמת יסד את הכל. אם לא הם, לא היה זכר לשום דבר, לא למדינה ולא לשום דבר. וכשבאו לארץ היה מצב שא"א לתאר, באנו לא"י בלי פרנסה, תיקנו שלפני הדלקת נרות שבת, כל אשה זורקת פרוטה באיזה קופסא, ובסוף אספו את זה בשביל יישוב ארץ ישראל, אבל בלי זה לא היה מה להתחיל.

מה שיש פה חילונים זה בעיקר כאלו שכאשר באו לפה כבר היו חילונים, באו מפולניה הרשעים האלה שהפילו את עמ"י.

הראשונים שהתחילו בפריקת עול היו בגרמניה, שם היה את הרפורמים שהם הביאו על כלל ישראל את הכל, אם תשאל כעת מה התועלת שיצאה מהם, אז תראה שהם הביאו גם את היטלר, גם את היטלר הם הביאו.

כל השנים חיינו בין הגוים. בתקופת המגן אברהם בתקופה ההיא היה רב אחד, שכחתי בדיוק איך הוא קרא לספר שלו, הוא אומר שהנס הכי גדול לעמ"י שכ"כ הרבה שנים היו בין הגויים ועדיין קיימים, זה ממש נס מופלא ביותר. ובסוף רואים שהדבר הכי גרוע, מה שהיה לעמ"י זה היה הרפורמים, שהם הפילו את כלל ישראל מכל המעלה שהיה להם.

אז אנחנו יכולים להמשיך לעסוק בא"י ולא צריכים לחשוש?

תשובה: זה לא שאתה עושה את א"י, א"י היא א"י, ואמריקה היא אמריקה, אבל אתה בוחר לבנות בא"י. צריכם לעשות מה שפה אפשר, לא מה שא"א.

אנחנו עוסקים בזה וכותבים על זה עלון וכו'...

תשובה: אני חושב שזה לטובה, בינתיים אנשים שומעים שזה מצווה, זה עניין גדול לקיים מצוות, זה עצמו דבר חשוב. וודאי שזה גם מחשבה גם לגבי הגאולה, אבל זה שני דברים, זה בגלל שהקב"ה מחליט בשמים מה מגיע לאנשים האלה, טוב או לא טוב, לפעמים זה עונש לפעמים זה לא עונש, אבל באופן כללי על זה אין ויכוחים אם לעשות את זה, אנחנו מצווים להשפיע על כל יחיד ויחיד שישמור מצוות.

טוב, הקב"ה יברך אתכם שיהיה לכם מכל טוב, ותזכו באמת להביא את המשיח, אמנן.

[וזאת למודעי כי הדברים נאמרו לנו מפי מו"ר הגאון שליט"א בדרך שיחה, ונערכו הדברים ע"מ להעלותם על הכתב, וע"כ אם נמצא טעות בדברים יש לתלות אך ורק בעורכים].

יש אומרים שאין אפשרות בזה"ל להקריב קרבנות כיון שלא יודעים את מקום המזבח.

תשובה: בתקופה של רעק"א דנו בסוגיא של חידוש הקרבנות, וכתבו בזה הרעק"א והחת"ס ועוד, ודווקא הם לא הכניסו את השאלה הזאת. אבל זאת שאלה, כשאתה בא להקריב קרבן, אתה לא יודע איפה זה בדיוק מקום המזבח. המזבח הוא היחיד שלא מדויק במשנה, במשנה כל הדברים מדויקים, איפה העזרה, איפה כל דבר, כתוב מספר אמות, ודווקא המזבח - את המרחק בין הקירות של העזרה למזבח - לא כתוב, אז ממילא קשה לנחש, אחד אומר שמסתמא זה היה בדיוק באמצע, או מסתמא כן, אני לא יודע, יכול להיות שכן, אני איני מומחה להגיד.

אז היום זה לא שייך ע"פ הלכה שנוכל להקריב קרבנות?

תשובה: רעק"א והחת"ס דנו בזה, סימן שזה לא כ"כ רחוק, תחפשו את השר"ת חת"ס ותסתכלו...



בשבוע הבא אנו מציינים 25 שנה למלחמת ששת הימים בתשכ"ז שאז שוחררה ירושלים והר-הבית והכותל וחלקים גדולים מא"י. רבים מציינים את יום כ"ח אייר בו נבבשה ירושלים. רצינו

לשאול, אם יש עניין אכן דווקא ביום זה, או אולי ביום כ"ו בו פרצה המלחמה, או אולי כל ימי המלחמה שונים?

תשובה: טוב זה בעצם מה שהקדמתי לך, שלהגיד באופן כללי מה יותר טוב, מה מזל יותר טוב, זה אני לא יודע, גם הרמב"ם אומר שהוא לא יודע מה יותר טוב, אבל שצריכים לעשות את זה, זה ודאי.

צריך לציין ולהודות על השחרור?

תשובה: צריכים להודות על הכל, על כל מה שהקב"ה עשה, כל מה שהציל.

יש כאלו שטוענים שצריך להזהר מלעסוק בנושאים אלו של יישוב א"י, שרואים שיש כאלו שעסקו בזה, והילדים שלהם לא היו 'ערלעבער יידן'.

תשובה: אתה יכול לשאול גם עליהם, אלו שעסקו בדברים אחרים גם מהם לא יצא מי יודע מה. היו גם בליטא ובגרמניה שומרי מצוות חזקים מאוד, שבסוף לא יצא מהם, ולא רק באמריקה, אדרבא אמריקה הצליחה בסוף יותר מכולם.

אז אנחנו לא צריכים לחוש לטענה הזו?

תשובה: לא יודע, אם ההוא יוכיח לך ואתה תבין בשכל, אני לא אומר שתעשה נגד השכל, אבל





התמונה באדיבות הצלם מאיר דהן

דעת תורה

מרן הראשון לציון רבי אליהו בקשי-דורון זצוק"ל

עורך: יהודה איש-שלום.

הנה בחג הפסח באה אלינו, עם כל בית ישראל, השמועה הרעה על הסתלקותו של זקן הראשונים לציון, זקן ויושב בישיבה, מרן רבי אליהו בקשי דורון זצ"ל, באנו ביריעה קצרה זו, להושיב ישיבה על קברו, ולהביא מקצת מדברי תורתו ופסקיו בעניין ארצנו הקדושה.

הגאון המנוח זצ"ל אהב את ארץ ישראל בכל נפשו, שמח בבנינה, כאב בחורבנה, פעל ככל שהיה ביכולתו למען הרבות ישוב בכל חלקיה, ולחם בכל כוחו נגד רודפיה ומחריביה. כך אנו מוצאים בין כתביו כמה וכמה דברי חיזוק למתיישבים בה, ופסקי הלכות ייחודיים בעניינה.

רבינו שמח שמחה רבה בשיבת עמ"י לארצו בדור זה, וכפי שכתב: "מצוות ישוב ארץ ישראל היא אחת המצוות ואולי המצוה בה עוסק כלל ישראל בדורנו, כל מאמצינו ומשאבינו נתונים לישוב הארץ, לבטחון העם היושב בציון, לעליית פזורינו מבין הגויים, לקליטתם ולישובם. המצוה מתקיימת בממדים עצומים בבנין הארץ, בעבודת האדמה, בפיתוח ובהתרחבות הישוב. מצוות ישוב ארץ ישראל בדורנו נתרחה מבחינה מעשית וגיאוגרפית ב"ה הרחיב ה' לנו את גבולנו גאלנו שטחים נוספים וחזרנו לנחלת אבות" (בנין א"ב א' ל"ח)



הרב לא פסק מלהודות על כך: "עומדים אנו לפני חג השבועות זמן מתן תורתנו ולאחר השמחה על שחרור ירושלים שנסמכו יחד בדורות האחרונים בבחינת סמוכים לעד לעולם... זכינו לפני שלושים שנה לשחרורה של ירושלים מיד זרים, והעיר שהיתה חצויה ותחת שלטון זר חוברה יחדיו תחת שלטון ישראל. חזרנו אל הכותל והר הבית בידינו קדושת ירושלים כולה מקורה בקדושת הר הבית במקום ששם צוה ה' את הברכה וזה שער השמים". (בנין אב ד בהקדמה)

בעקבות רובם ככולם של הראשונים והאחרונים, פסק הרב שאף עלינו ישנו חיוב התורה ו"ירישתם אותה וישבתם בה, והוסיף להכריע שעל ידי עצם המגורים במקומות הזקוקים לחיזוק בזה מקיימים את מצות ירושת הארץ. וכה כתב (בנין א' ס"ו): "אם יש שיקול ביטחוני ליישב בעיר שרובה עכו"ם, ויש בכך משום מצות כיבוש ארץ ישראל, נכון לישוב אף בעיר שרובה עכו"ם". וכן בתשובתו לתושבי שכונת מעלה הזיתים "שיבתכם במקום יש בה מלחמת כיבוש ארץ ישראל" (בנין אב ו' י"ג)

ואף הפליג במעלת המסכנים את עצמם לדור בין הגויים, כששמחתו הרבה על פועלם מאירה מתוך מילותיו: "נפעמתי ממסירות הנפש שלכם להחזיק במקום בתנאים קשים והתרגשתי מיראת השמים ויראת החטא המקרינות מכם אבל

בשבת זו זכיתי לראות שיש שכר לפעולתכם ולמסירות נפשכם בביקורי לפניכם בשכונתכם היו במקום רק חמישים משפחות וכיום הוסיפו מבנים... ועוד התרחבתם להלן במידה המאפשרת הקמת שכונה נוספת בסמוך כן יתן ה' וכן יוסיף חזקו ואמצו... ויהי רצון שתזכו לשבת על אדמתכם בשלוח ובטח עד ישיב ה' שבות עמו ובא לציון גואל" (בנין אב ו' י"ג)

לגודל חשיבות מצוות ישוב הארץ התיר הרב אף בשבת ליישב את הארץ, כמו שנפסק בשו"ע ש"כותבים עליו אונו ואפי' בשבת", וכפי שכותב בתשובתו "הלכה זו באה לידי זוכיתי לקיימה למעשה בשעה שנשאלתי בדבר היתר אמירה לנכרי בשבת משום מצות ישוב ארץ ישראל היה זה... כאשר התגבשה הסכמה עם הממשל האמריקאי אודות הקפאת הבנייה בשטחי יש"ע במטרה לנסות ולהשיג הסדר שלום... וההחלטה שהתקבלה קבעה שההקפאה תיכנס לתקפה בראשית החודש כשמכאן ואילך יתאפשר רק סיום העבודה במבנים שכבר החלו בבנייתם, לצורך זה סוכם שהממשל האמריקאי יערוך צילומי אוויר בשטח, ויאתר את המבנים שהחלו בבנייתם לפני ההסכם... נשאלתי על ידי רבנים בשומרון אם מותר להאיץ את הבנייה ולבנות גם בשבת, כדי להכליל מבנים

רבים ככל הניתן בקטגוריה האמורה הבנייה בשטחים התבצעה על ידי קבלנים ערבים שאיסור העסקתם בשבת נבע רק מן ההלכה שאמירה לנכרי שבות, היות ומטרת הבנייה בשבת היתה לשם ישוב ארץ ישראל שלא תהיה בה הקפאת בניה התרנו את הדבר ומאות מבנים ניצלו מגזירת ההקפאה" (בנין אב ו' י"ג)

כאב רב כאב בעת שעזבו מרשיעי ברית את הארץ ומסורה בידי נכרים, וראה זאת כבגידה נוראה בכל עמ"י, וכפי שכותב בתשובתו: "הנה בעוד נשברים הקולמוסים על שאלת הישוב בשטחים המשוחררים, בשעה שסוער הויכוח סביב הזכות למקומות החדשים, שומעים אנו על הפקרת ארץ ישראל לידי נכרים בשטחים

שאינ עליהם כל ויכוח, בקרקעות שנגאלו גאולת עולם מבלי כל לחץ מדיני, תמורת בצע כסף נמכרים אדמות שנגאלו ונתקדשו בדמים תרתי משמע לידי נכרים, דוקא בדור זה שכל מאמציו קודש למצוות ישוב ארץ ישראל שומעים אנו על הפקעת שטחים בארץ מבעלות ישראל ומקדושת הארץ... בדור שלפנינו צירפו יהודים פרוטה לפרוטה כדי לגאול אדמות בדם וביזע גאלו קרקעות ועתה באים בני בניהם ומוכרים את הקדוש והיקר היש לך בגידה לאומית גדולה מזו הרי זהו ההיפך הגמור

למצוות ישוב ארץ ישראל". (בנין אב א' ל"ח)

את מעשי המרפים ידי בוני הארץ במסירות, תיעב הרב עד מאוד וכמו שכתב: "לדאבונו לא רק הנכרים הסובבים אתכם נלחמים בכם באמצעים כאלו ואחרים כשהגעת לחנוכת השכונה לפני שנים הקיפו אותי אנשי השמאל שבאו להפגין בדרישה שתעזבו את המקום ועל כך נאמר מהרסיך ומחריביך ממך". (בנין אב ו' י"ג)



את הכרעתו ההלכתית חתם הרב בתשובתו: "בסיכום יאמר, מכירת קרקע לגוי בארץ ישראל יש בה משום ביטול מצות ירושת הארץ כדברי הרמב"ן שלא נעזבנה לזולתנו מן האומות או לשממה, מכירת קרקע בארץ לנכרי יש בה ביטול קדושת הארץ והפקעת המצוות התלויות בה... ומכלל לאו אתה שומע הן גאולת הארץ ע"י קניית קרקעות מנכרים היא עיקר מצוות ישוב א"י עם קניית הקרקע נגאלת הארץ ומתקדשת במצוות התלויות בה" (בנין אב א' ל"ח)

אף בנושא שהסעיר בשנה זו את הארץ, סוגיית "מדינת הלכה", שאף הרב ועמל כל חייו להעמידו כראוי, וכה פרש הרב את משנתו הנחרצת, בה אנו רואים כיצד עמל להעמיד חוקה לישראל שתנהל אך ורק על פי דיני התורה: "מן הצד הפרקטי מעשי, כשהוראת התורה נוגדת את עקרונות הדמוקרטיה, צדק כבודו שהגדיר את השאלה כשאלה קריטית, משום שיש לעשות את כל המאמצים, שעקרונות הדמוקרטיה והוראותיה, לא יסתרו את הוראות התורה. מרקם היחסים העדין בין כל חלקי העם במדינה, המבוסס על ערכי הדמוקרטיה, חשוב ביותר לשלומה ולשלמותה של המדינה ושל עם ישראל, וכל קרע או סדק באחדות זו, אחריתו מי ישרנו.

"אולם בד בבד יש לזכור שכל כוחה של המדינה הוא בכך שהיא מדינת היהודים ומקור אחדותנו כעם אחד עיקרו בתורה ובהלכה, ועל כן ברור שהנאמנות לתורה קודמת לנאמנות להאחדות העם, ולא תהא כהנת כפונדקית... תורת ישראל תורה שבכתב ותורה שבעל פה לדורותיה עד ימינו היא המחייבת ועל פיה אנו חיים ונחיה בעז"ה". (בנין אב ו' עמ' ע"ב)

ואין עושים נפשות לצדיקים דבריהם הן זכרונן, יה"ר שיהיו הדברים לישיבה על קברו ולעליו נשמתו, ונזכה שבדרכיו יילכו כל בית ישראל, בשמירת קדשי ישראל וארצו, עד עמוד הכהן לאורים ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים.

בדור שלפנינו צירפו יהודים פרוטה לפרוטה כדי לגאול אדמות בדם וביזע גאלו קרקעות ועתה באים בני בניהם ומוכרים את הקדוש והיקר היש לך בגידה לאומית גדולה מזו הרי זהו ההיפך הגמור למצוות ישוב ארץ ישראל"

מאמר בענין מצות ישוב ארץ ישראל מורנו הגאון רבי זלמן נחמיה גולדברג שליט"א



א. יש להעיר בענין מצוות ישוב ארץ ישראל, למה מותר לצאת מהארץ לחו"ל מפני הרעב, שהרי בגמ' מדובר שלא הגיעו למצב של פקוח נפש, שבפיקוח נפש לא יתכן מה שכתב הרמב"ם שמדת החסידות לא לצאת לחו"ל, כיון שאם יש פקוח נפש בודאי אין מדת חסידות בזה, שלא שמענו שיש מדת חסידות לא לחלל שבת עבור חולה, וכמו שכתב הרמב"ן במלחמות (פ' בן סורר ומורה י"ז, ב' בדפי הרי"ף) וז"ל: "דודאי לא היה קטיל נפשיה אי לאו דינה הואי, שהרי מקרא צווח ואומר "ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מיד נפשותיכם" וכו', ולא שמענו מדת חסידות לחולה של סכנה שלא יחללו עליו את השבת, אלא המזרז משובח והמונע עצמו מתחייב בנפשו וכו'" עכ"ל.

ב. וכן יש להקשות על דעת הרמב"ם כמה קושיות. א. מאחר שהרמב"ם אינו מונה במנין התרי"ג מצוות ישוב ארץ ישראל, והמגלת אסתר כתב שדעת הרמב"ם שאין מצוה זו נוהגת בזה"ז ולכן לא מנה אותו, ויש להקשות מהדין שפסק הרמב"ם (פ"ח מעבדים ה"י) "עבד שברח מחוץ לארץ לארץ אין מחזירין אותו לעבדות ועליו

נאמר: "לא תסגיר עבד אל אדוניו" ואומר לרבו שיכתוב לו גט שחרור ויכתוב לו שטר חוב בדמיו עד שתשיג ידו ויתן לו, ואם לא רצה האדון לשחררו מפקיעין ב"ד שעבודו מעליו וילך לו."

וכן נפסק ביור"ד סימן רס"ז ספ"ה ובפשטות הדין נוהג גם בזה"ז [וכמו שכתב השו"ע בסעיף פ"ד ועיין בביאור הגר"א אות קס"א לגבי עבד שרוצה לעלות עי"ש] ומזה לכאורה יש ראייה שמצוות ישוב ארץ ישראל היא מצוה מן התורה, שאם אין זה מצוה מן התורה מה טעם יש שעבד שברח לארץ ישראל יוצא לחירות.

ג. עוד יש להקשות מהדין שהבונה בית ולא חנכו

חוזר מעורכי המלחמה, ובפ"ז הי"ד מהלכות מלכים פסק הרמב"ם: "וכל הבונה בית או נוטע כרם בחוץ לארץ אינו חוזר עליה" עכ"ל. וגם מזה לכאורה ראייה שבניית בית ונטיעת כרם בארץ ישראל הוא מצוה מן התורה, שאם אינו מצוה מן התורה, ומה שחוזר מהמלחמה אינה מחמת המצוה אלא מפני עגמת נפש, קשה מה הבדל בין בנה ונטע בארץ או בחו"ל.

ד. כן יש להבין מה שאסור לצאת מארץ לחו"ל, ובגמ' גיטין (ע"ו ע"ב): "רבנן כי מפטרי מהדדי בעכו הוה מפטרי", וברש"י

שם: כי הוה מפטרי רבנן מהדדי - בני מדינת הים שהיו הולכין ללמוד תורה בארץ ישראל כשחוזרים לבתיהם היו חבריהם בני ארץ ישראל מלויים אותם עד עכו ומשם נפטרים מהם, שאסור לבני ארץ ישראל לצאת לחו"ל. עכ"ל. ומזה יש להקשות אם מצוות ישוב ארץ ישראל הוא מן התורה, קשה להבין מה מקום יש שלבני ארץ ישראל אסור לצאת לחו"ל, ואילו לבני חו"ל מותר. וגם להסוברים שהוא מדרבנן קשה, היכן מצינו דבר שאסור לאלו ומותר לאחרים.



ה. ונראה ליישב הקושיות בהקדם מה שפירש הרמב"ן ריש פרשת קדושים, ותוכן דבריו שיש בתורה מצוות ואיסורין מפורטים ויש מצוות ואיסורים שנאמרו באופן כללי.

וההבדל ביניהם שהמצוות המפורטות כמו איסור אכילת נבלה, אין הפרש בין אוכל הרבה או אוכל מעט, שאפילו על אכילת כזית לוקין, וגם פחות מכזית אסור מן התורה, ואין הבדל בין אדם בריא לבין אדם חלש, כל שלא היה פקוח נפש אסור. וכן אין הבדל בין אדם גדול בתורה וחכמה לאיש פשוט, ואין הבדל בין הזמנים, שכל מה שאסור בעשרת ימי תשובה אסור כל השנה.

ואילו מצוה כוללת כמו מצוות קדושים תהיו, שעניינו שיקדש

עצמו במותר לו, בזה אין כל האישים שווין, ויש הפרש בין אדם אדם ישנה מעט יין ויאכל מעט בשר, בין אם ישתה אדם יין וישתכר כלוט וכנה, וכן אם יזלול אדם הרבה בשר וישא הרבה נשים, כל אלו אם לא היה מצוה של קדושים תהיו יכול אדם להיות נבל ברשות התורה, וכן יש הבדל בין אדם בריא לחלש לגבי אכילת בשר ושתיית יין, וכן יש הבדל בין אדם גדול בתורה וחכמה שאסור לדבר דברים בטלים, לבין אדם פשוט, וכן יש הבדל בין עשרת ימי תשובה שיש להשתדל לאכול חולין בטהרה ולא לאכול פת פלטר, ואילו כל השנה חכמים היו זהירים לאכול חולין בטהרה וכן נזירים אכלו חולין בטהרה, וכמו שכתב המשך חכמה באיכה שכך אמר המלאך לאשת מנוח שלא תאכל כל טמא.

ו. וכן במצוות שבין אדם לחבירו מצוה מפורטת כמו לא תגנוב או מצוות השבת אבידה, אין הבדל בין עני לעשיר ואין הבדל בין חכם גדול לאיש פשוט, אבל המצוה הכללית כמו "ועשית הישר והטוב" שזה בא לומר שיעשה אדם לפנים משורת הדין, כמו להחזיר אבידה לאחר יאוש שכופין לעשיר ואין כופין לעני, וכמו שפסק הרמ"א בחו"מ, וכן חסיד וירא שמים שהצילו מדליקה בשבת - אחר שבעל החפצים הפקידו כדי שיהיה מותר להצילן בשבת - מ"מ חסיד וירא שמים מחזירים, אלא שחסיד מחזיר בחנם וירא שמים יכול לבקש שישלמו לו שכר פעולתו, ואדם שאינו לא חסיד ולא ירא שמים אינו מחזיר כלל, וכן סבלים ששברו חבית גובה מהם דמי החבית, אבל רבה בר חנא פסק לרב שלא יקח מהם תשלום וכן כתב המ"מ סוף הלכות שכנים לגבי בר מצרא.

ז. וכן במצוות לא לעשות מלאכה בשבת אין הפרש בין עשה מלאכה כל השבת או רק פעולה אחת, כמו שבירר צרור מאוכל שחייב חטאת. ואילו המצוה הכוללת והוא מצוות תשבות

ומנוחה בשבת, יש הפרש, שאם מכר דבר בשבת לא עבר אלא איסור דרבנן אבל הפותח חנותו בשבת כל היום עובר בעשה, וכן בעוד מצוות מצינו כך.

ונראה שכל מה שמצינו שהזכירה תורה דברים מסוימים לגנאי, כמו הסיפור של לוט ונח שגיתנה תורה שתיית יין ושכרות, ממילא המשתכר עובר על מצוות קדושים תהיו, וכן כל מה שהתורה הזכירה לשבת, כמו מדת ענוה ששבחה תורה למשה רבינו, יש ללמוד ג"כ שהמתגאה עובר במצוות קדושים תהיו, וכן הכועס וכדומה שמצינו בתורה שאינה מדה טובה, אבל אינם איסורים מפורטים. ולכן יש אופנים שמותר להתגאות כמו שכתוב: "ויגבה לבו בדרכי ד'", או שלא כל אדם שוה

באיסור זה, וכן כעס ושאר מדות.

ח. ולפי זה נראה לומר, מאחר שהתורה משבחת את ארץ ישראל וישיבה בה, וכן במצוות שהבונה בית ונוטע כרם בא"י חוזר מהמלחמה, לכן ישיבת ארץ ישראל מקיים מצוות קדושים תהיו, ואין ספק שאם מי שדר בארץ ישראל כמי שיש לו אלוהים, בודאי שהוא בכלל קדושים תהיו, ומי שאינו גר בארץ ישראל עובר על קדושים תהיו, לכן אם יש רעב בארץ מותר לצאת לחו"ל, וגם כשאין פקוח נפש, וכן חלקו באיסור לצאת לחו"ל בין בן ארץ ישראל לבין מי שבא מחו"ל.



ט. ובזה מיושב ג"כ בנה בית ונטע כרם בא"י למה חוזר מעורכי המלחמה, וכן למה עבד יוצא לחרות כשברח לארץ ישראל. ובזה יש להבין מה שמצינו במשנה גיטין מא. מי שחציו עבד וחציו בן חורין עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד דברי ב"ה, ב"ש אומרים תקנתם את רבו ואת עצמו לא תקנתם, לישא שפחה אינו יכול לישא בת חורין אינו יכול ליבטל והלא לא נברא העולם אלא בשביל פריה ורביה שנאמר: "לא תוהו בראה לשבת יצרה", אלא כופין את רבו ועושה אותו בן חורין וכותב שטר על חצי דמיו וחזרו

ב"ה להורות כב"ש ע"כ. ובתוס' ב"ב (יג א ד"ה שנאמר) כתבו: הא דלא מייתי קרא דפרו ורבו, ותיצרו בשם ר"י שלכך לא נקט פרו ורבו שפטור מאותה מצוה כיון שהוא אנוס, וכדי שיתחייב לא כפינו לרבו לעשותו בן חורין וכו', ולכן נקט קרא דלא תוהו בראה משום שהיא מצוה רבה ומשום הכי כפינו, ולפני זה כתבו שם תוס' שלשבת יצרה נאמר גם על אשה, והקשו א"כ למה לא כפינו לאדון לשחרר חצי שפחה וחצי בת חורין שאינה מצווה על מצות פו"ר מ"מ בלשבת היא חייבת, ותיצרו שלכן לא כופין לשחרר שאין ראייה שאחר השחרור תנשא משא"כ חצי עבד כשישתחרר

כופין אותו לישא אשה.

י. ואם נצרך שני חלקי התוס' יוצא שאין כופים על תוהו בראה, אלא על מצות פו"ר, ואילו את האדון כופין שיאפשר לעבד לקיים מצוות לא תוהו בראה, ואילו לקיים פו"ר אין כופין. וכך מצינו גם במצוות ישוב ארץ ישראל שאין כופין לאדם לעלות לא"י, וגם אם בא בן חו"ל לארץ מותר לו לצאת, ואילו את האדון כופין לאפשר לעבד לקיים מצוות ישוב ארץ ישראל, ובע"כ שכל שאינה מצוה מפורשת כמו ישוב ארץ ישראל ומצוות לא תוהו בראה שלא נאמר בתורה אלא בנביא, וגם בנביא לא נאמר בלשון צווי אלא הנביא מגלה חשיבותו של פרו ורבו, ובזה כופין האדון כדי לאפשר לעבד לקיים.

לכן ישיבת ארץ ישראל מקיים מצוות קדושים תהיו, ואין ספק שאם מי שדר בארץ ישראל כמי שיש לו אלוהים, בודאי שהוא בכלל קדושים תהיו



השנה החלטנו לזיזם תחרות חיבורים בין קוראי העלון, זאת על-מנת לעודד את הכתיבה היצירתית בנושאים הקריטיים העומדים על סדר היום של עם ישראל בכלל ושל קהל יראי ה' בפרט. בנושא לשנה זו נבחר חיוב העליה לארץ-ישראל. מן השמים סייעו בידינו לבחור נושא זה, אשר קיבל משנה תוקף בעקבות משבר הקורונה.

הוחלט, שהתחרות תקרא על שם אחד מענקי הרוח של עמנו בדורות האחרונים, אשר דרש לציון בכל מאודו על טהרת הקודש ולא חת ולא זע מפני המלעיים מותר המחנה, ואף בימים בהם טרם נולדה אגודת 'קדושת ציון' והיה הדבר נחשב לקול קורא במדבר - עמד אותו ענק וזעק את זעקת תורתנו בדבר מרכזיותה של ארץ-ישראל בחיי האומה והאיסור לוותר עליה בכל מחיר.

מדובר, כמובן, בגאון הצדיק רבי יצחק שלמה זילברמן, אשר ברד וליבן, איזן וחיקר והעמיד יסודות ברורים ואמתיים בכל חלקי התורה, ובכלל זה כמובן העמיד את ארץ-ישראל וירושלים כמרכז ההוויה של האומה. זכות היא לנו, שתחרות החיבורים נקראת על שמו של אותו צדיק, ואף זכינו השנה שצאצאיו תרמו את מרבית הסכום לפרסים הזוכים.



לכבוד בן דודי האהוב והיקר, האברך המהולל ר' שניאור אהרון הי"ו. ברכות לך מארץ הקודש. לא ראינוך הרבה שנים כבר. ואני יודע, כי לא מעצלות היא זאת, כי אתה לא מתעצל, וכי אתה שוקד על תלמודך יומם ולילה, עמל על דבר ה'. ובתור אברך נשוי עם שבע ילדים, לשבת ללמוד עשר שעות ביום זה לא דבר פשוט, ובכל זאת אתה מוסר את נפשך - אתה ונוות ביתך - וזהו דבר עצום ורב, אני מקנא בחלקך לעולם הבא. אשריך ואשרי יולדתך, ועוד תהיה צדיק גדול בישראל.

שמחתי לראות את הסיכום של הסוגיה האחרונה שלמדת. ניכר ששקדת עליה המון, והטבעת את דמך וחלבך בו. וכתבת שם שהיו לך כמה קושיות שלא באת על פתרונן, וחמקו ממך. ואני שואל: וכי אם בלייקוד אתה ככה מצליח ללמוד תורה בכאלה עוצמות, הלא אמרו חז"ל בבבא בתרא: "אוורא דארץ ישראל מחכים", ברמה הכי פשוטה זה אומר בדיוק כך: מי שגר בארץ ונושם את אווירה - מחכים וקל לו יותר הלימוד.

הנה, אתה גר בחוף לארץ, בארץ טמאה, וממילא - מטמטמת. ברמה הכי פשוטה: האין כאן ביטול תורה באיכות ברמה נוראה? האם לא חבל על השעות שאתה שוקד על תלמודך, מתאכזר על אשתך וילדיך המתוקים כמו עורב כהוראת חז"ל, והנה מפיק לימוד תורה פחות וך משאתה יכול?

הרי ודאי שלא היית מוותר ולומד בלי כל הכח והעמל, לא היית עושה את תורתך טללים וטללים וכדומה - היות וזה יפגום בתורה שלך. אתה מספר לי על שיש ימים שאתה בתענית דיבור ולמד חמש ושש ושבע שעות ברצף ללא הפסקה, כי זה עוזר לריכוז ולהעמקה בלימוד. אז למה שלא תעלה לארץ, ואז תוכל להחכים בתורה ודבר ה' הרבה יותר בכפל כפלי כפליים?

אבל זה לא רק זה. זה לא רק שאלה של לימוד תורה גרידא, איפה אפשר ללמוד יותר טוב, אם בארץ הקודש

או בחוף לארץ. הרי, אתה ודאי יודע לחקור ולהבין בדיוק את היסודות של הדינים בלימוד, כמובן. אז מה היסוד בכך, שחז"ל קבעו - ובעצם ה' קבע - שהאוויר של ארץ ישראל מחכים יותר? זה סתם? חלילה!

נכון שיש ערים באירופה ששמה יש אוויר יותר צח, או מעיינות חמים שטובים להברות את הגוף ואת הנפש. אבל האם זה הכל? ארץ ישראל היא פשוט ארץ שאפשר להברות שמה את השכל? ואולי גם אשאל שאלה יותר עמוקה: וכי תורה זה רק שכל וחכמה פשוטה?

"ראשית חכמה יראת ה'" אומר שלמה! לכן, אולי יש לומר, הרי אם יסוד החכמה היא יראת ה', ואין חכמה אלא תורה שנאמר: כי היא חכמתם וכי", אז אולי האוויר של ארץ ישראל בעצם מקנה - יראת שמים? ומי לא רוצה יראת שמים? וכי אתה למד תורה להיות פרופסור לתלמוד? וכי אין בינך לבין פרופסור למיתולוגיה היוונית העתיקה אלא המקצוע בחכמה? ממש לא!

לימוד תורה זה לא חכמה ככל החוכמות, אלא כאמור: זהו יראת ה'. הרי כל הסיבה שלומדים תורה זה להידבק בה', להתחבר אל ה', לקיים את רצונו. אז מה יותר טוב מללמוד את חכמת המלך בפלטרין שלו? בארץ? מה יותר טוב מללמוד את חכמת המלך בפלטרין שלו?

תדמיון לך אהובי, שהיה מגיע ראש הישיבה שליט"א ומתיישב למולך, ומסתכל עליך כשאתה לומד. איך הייתה מרגיש? אני יודע, אתה ודאי בורח מהכבוד ואין לך עניין שיעריכו אותך ככה בחיצוניות כזאת. אבל איך היית מרגיש? לא מרומם? לא עם תוספת דרבון ללמוד, ותוספת רוח כך? ובכן אחי, כשאני פה בארץ הקודש יש לי יותר מראש הישיבה.

"ארץ אשר ה' אלוהים דורש אותה, תמיד עיני ה' אלוהיה בה". עיני ה' בארץ, ולא רק לפרקים - אלא תמיד. ה' תמיד עם העיניים על ארץ ישראל, ה' עיניו משוטטות בכל הארץ להתחזק עם לבבם שלם אליו". ה' מבטי בבניו, וכשהם לומדים תורה הרי הם לא לומדים לבד, השכינה שונה כנגדם, ועיני ה' עליהם, מביט בהם בחמלה ובאהבה ובשמחה.

ממילא, אם ה' מסתכל עלינו כשאנו למדים, הרי איזו התחדשות של רוח נכנסת באדם, שככה ה' אלוהי ישראל בורא כל העולמות מביט בו כשהוא לומד, נותן בו את עיניו ומתרכזו אך בו? "בשבילי נברא העולם", ה' מסתכל רק עליך.

אבל בחוף לארץ? בחוף לארץ כביכול ה' לא רואה. זה רחוק. אין את החוויה הזאת שעיני ה' אלוהיה נמצאים עליך ובוהות כך, מתבוננות כך, בודקות אותך באהבה אינסופית. ולמה זה, שבארץ ישראל דייקא, יש כזו התבוננות אלוהית על האדם, וממילא כזו התחדשות של חכמה אדירה הנשפעת עלינו ממרומים?

כי זה פלטרין של מלך. וזאת אומרת: זה המקום לקיים את התורה, זה המקום לשבת וללמוד. אך כאמור: זה לא רק עניין של תלמוד תורה. אבל אם תלמוד תורה בשיאה דייקא בארץ ישראל, ואין תורה אלא - יראת ה', כמו שכתוב: "הן יראת ה' היא חכמה" - אז זאת אומרת שיראת ה' תגיע לשיאה ושלמותה אך ורק בארץ ישראל.

אדם שמחפש יראת ה', לקיים את רצון ה' ולשבת בבית ה' כל ימיו. זה לא אפשרי לגמרי עד שהאדם בארץ ישראל, בפלטרין של מלך. ארץ ישראל זהו ארץ שמחדירה באדם יראת ה', כי פה ממש נושמים אותו. פה בארץ, יש שכינה בתוך הפירות עצמם - וכמו שכותב זקנינו הקדום בעל הב"ח זצ"ל - ומרגישים את ה', וממילא כל עבודת ה' היא אחרת.

אני אומר לך. כשנוטלים לולב בחוף לארץ זה דבר אחד, אבל כשנוטלים לולב בארץ ישראל זהו נטילת לולב אחרת, ולמה? כי ה' מסתכל עלינו כשאנו נוטלים לולב, מביט בנו, ואז הוא רואה אותנו ואנו - יראים אותו. שמה בגלות, אתה מוקף גוים. לא משנה כמה גבוה תבנה לך את חומות הגטו שלך, תמיד תצטרך לבוא במגע עם הגוים. התרבות שלהם עוטפת מסביב.

מילא לפני כמה מאות שנים אולי היה יותר בידוד, אך כיום אפילו יותר קשה. אתה מדבר את השפה שלהם, אתה חי בארצם ומושפע ממה שקורה סביב. ממילא הטומאה שלהם חודרת, מטמטמת, ומונעת מהלימוד תורה ומקיים מצוות - רק בפן של יראת ה' - בצד הכי מלא שלהם. הם לא עושים משהו לעשות את זה, זה פשוט המציאות והעובדה.

אבל פה בארץ הקודש, פה בארץ ישראל - זה פלטרין של מלך. יש כאן אוויר אחרת. לא רק מחכימה, אלא היא מקנה לאדם יראת שמים. ככה היא מחכימה את האדם. הרי שם בגלות, כשהילדים המתוקים שלך משחקים בחוף, הם משחקים באבנים ואדמה ועצים של - ארץ טמאה, מחוללת מכל קדושה. ילד שמשחק פה בחוף בארץ ישראל, משחק באדמת ארץ הקודש.

זה לא סתם. לא רק ילדים משחקים בעפר של ארץ ישראל. גם גדולי ישראל מדורות עברו: "רבי אבא מנשק כיפי דעכו, רבי חנינא מתקן מתקליה, רבי אמי ורבי אסי קיימי משמשא טלולא ומטולא לשמשא, רבי חייא בר גמדה מיגנדר בעפרה". גדולי האמוראים, הם היו מתעסקים בעפרה של ארץ ישראל, בדרכים של ארץ, וכל זאת למה? שיהיה טוב בארץ ישראל, כי אהבים את ארץ ישראל, ולמה?

כי בארץ ישראל יש שכינה, יש קדושה, וממילא יש המון יראת שמים. ואם יש יראת שמים - יש תורה אמיתית, יש תורה מדויקת, יש תורה ברמה אחרת.

יש גם קיום מצוות ברמה אחרת - לבד מהמצוות התלויות בה שלא ניתן לקיימן בחוף לארץ -. קפידה על רצון ה' במציאות אחרת מאשר בחוף לארץ. זהו לא הבדל קטן, וגם לא גדול - אלא הבדל מהותי שאין לדמות אותה לחוף לארץ.

"רבי זירא, כי סליק לארעא דישראל - יתיב מאה תעניתא דלשתכח גמרא בבלאה מיניה, כי היכי דלא נטרדיה". ביחס לתורת ארץ ישראל, הרי "גמרא בבלאה" - תורת חוף לארץ - היא אך

למטרד, ורבי זירא ישב בעשרות תעניות לשכוח אותה! זהו כוחה של תורת ארץ ישראל, של תורה בארץ למול תורה בגלות.

וכל זאת - שוב פעם - למה? כי כאן זה המקום, כאן זה הבית. הרי ברור לך שלא תלמד תורה באמצע איזה פאב חלילה, באמצע איזה מועדון רחמנא לילין, לא תשב באיזה גן שעשועים ותלמד תורה. נכון שבגן שעשועים אפשר, אבל זה לא המקום ללימוד תורה, וגם הלימוד יהיה הרבה פחות מאשר אם זה היה בבית מדרש. למה? כי בית המדרש זה המקום, וממילא זה המתאים גם ללימוד התורה.

אפשר ללמוד תורה בחוף לארץ, ושם נלמדה התורה באלפיים שנים האחרונות. אבל אין מה לעשות, לימוד התורה זה אך ורק פה בארץ ישראל, כי זה הבית של ה', זה המקום שה' רוצה שנהיה בו ונחיה פה בארץ הקודש, ורק ככה - אם כן - נוכל להתחבר לתורה ולרצון ה' באמת.

כי הרי התורה זה בעצם מדרך לקיום רצון ה', והרצון שלו הוא שיקיימו ויחיו את רצונו - רק בארץ ישראל, ועל כן גם לימוד התורה והבנת רצונו יתברך גופא - עיקר השגתו זה בארץ ישראל דייקא, ששם זה בית ה', ששם ה' רוצה שיתגשם רצונו.

וכמובן, שאני לא מכיר אותך מאתמול שלשום. אני מכיר אותך שנים, בן דודי האהוב והיקר. אתה בעל יראת שמים עצומה, התמדה עצומה, אהבת ה' עצומה. אני יודע את זה, ואף אחד לא צריך להוכיח לי. לכן אני מבקש ממך, ממקום של יראת שמים, ממקום של אהבת תורה אמיתית, למה שלא תבוא ותעלה לארץ ישראל?

למה שלא תשוב אל ארץ אבותיך ולמולדת אימהותיך, לארץ שה' הבטיח לאבותינו הקדושים, כדי להגדיל תורה ולהאדירה פה בארץ? בשביל לקיים את רצון ה' פה בארץ שלו, כמו שהוא רוצה? כמה קשה שזה אולי יהיה, וכמה ביטול תורה שייגרם עקב עצם המעבר - יחזור לך כפלי כפליים בלימוד שלך בארץ ישראל כיושב ארץ ישראל ונושם את אווירה בתמידות.

לבד מכך, שזהו רצון ה'. ה' רוצה שתבוא לארץ ישראל - כמו שכתוב בכל התורה עשרות פעמים. ה' גם אומר לך שהלימוד תורה וקיום המצוות שלך לא יהיו אותו דבר - פה בארץ ישראל. וגם בזה תלויה בגאולה, כמו שאומר דוד: "אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד, כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו". מתי ה' יקום לרחם ציון? לא רק כשלומדים מלא תורה, כי הרבה תורה למדו בגלות, אך ה' רוצה שניאבק בעפרה ובאבניה של ארץ ישראל.

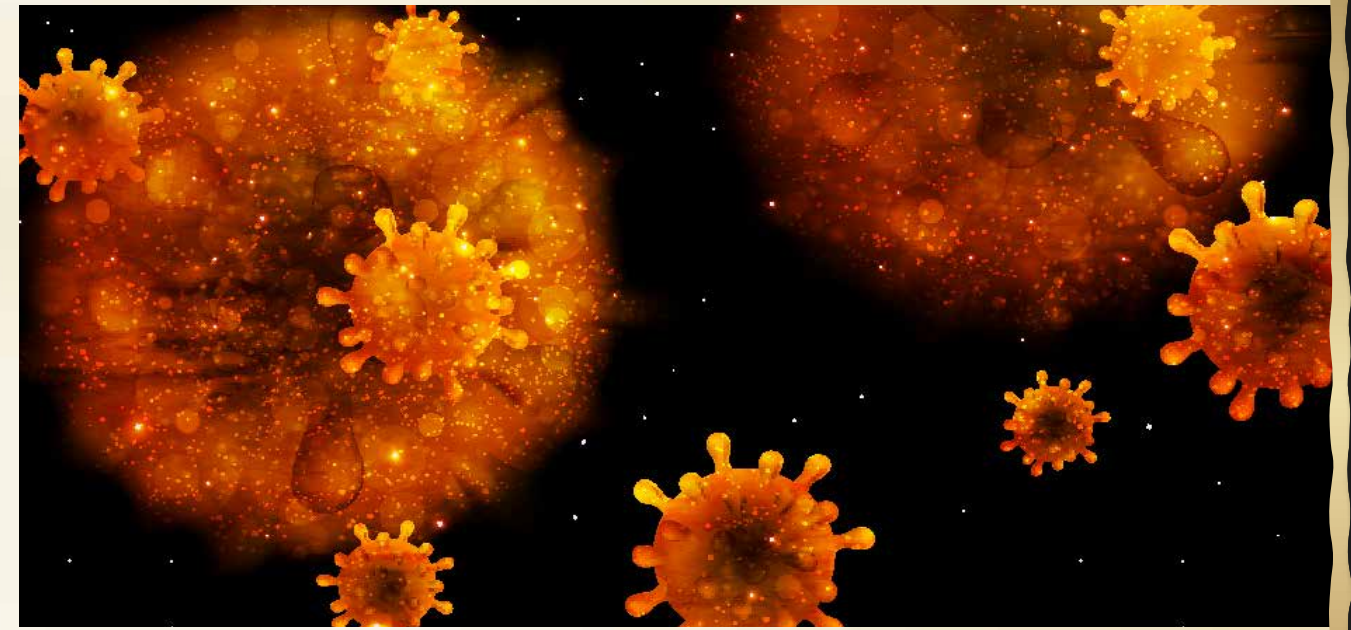
אתה אוהב ה' גדול, אתה אוהב תורה, אז תיקח את התורה שלך ותתאבק איתה בארץ, תחבק את אדמת הקודש, שתינק את הקדושה והשראת השכינה ממנה, והיא תהפוך לך את התורה הקדושה לתורה הרבה יותר גבוהה ועמוקה משאתה יכול לדמיין. וגם רק ברמה הכמותית, הרי סיפר הגרא"א דסלר שבארץ ישראל יכל להבין משהו בכמה ימים שהיה לוקח לו חודשים בחוף לארץ.

בא אחי, בא עלה אל הר ה' ותיטע את ביתך מחדש במקום קודשו. לא למען איזה תכליתות - אלא למען רצון ה', לא למען להתנתק חלילה מהתורה - אלא זהו החיבור הכי גדול לתורה הקדושה. אני יודע שזה קשה, וקל להגיד את זה, אבל גם זה כבר אמרו לנו רשב"י: "שלוש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין. אלו הן: תורה וארץ ישראל והעולם הבא", ואתה יודע להתייסר על התורה, והנה גם הארץ אכן צריכה שיתייסרו עליה, ויתמסרו עליה באמת.

באהבה רבה ובהערצה גדולה, ובציפייה לראות אותך יושב עמי בספסלי בית המדרש בארץ ישראל. ובע"ה, פה תוכל גם לחזור על סוגייתך, וגם על הדרך להעמיק לפתור את הקושיות הנ"ל.

בן דודך,





דעת גדולי ישראל על הקורונה וארץ ישראל

עורך: הרב משה נויפלד

מצויים אנו בתקופת ה'קורונה'. תקופה בה משתנים סדרי עולם, דברים שהיו ברורים שנים רבות הופכים לפתע ללא רלוונטיים, ולמרות שכעת נראה שאט אט חוזר העולם למסלולו, הרי שסימן שאלה גדול מרחף בחלל האטמוספירה, האם יהיה גל שני? אולי יהיו כמה גלים נוספים.

יש אנשים שבשבים המחלה היא תירוץ טוב להיעדר מהעבודה ומהלימודים, אולם אצל כל מי שיש לו קרובי משפחה או מכרים מבוגרים - הרי שהתחושה היא של סכנת חיים.

אך למרות שהמגיפה הכתה ברוב המדינות שעל פני הגלובוס, אי אפשר להתעלם מהתחושה, שכאן בארץ ישראל יש משהו שונה. במדינות רבות מתים מאות בני אדם מדי יום! ואילו כאן, למרות שמספר המתים כבר קרוב לשלוש מאות, הרי שבסה"כ נראה שיש כאן השגחה מיוחדת.

האם זהו רק במקרה, או שאכן יש כאן משהו א-להי? אולי אכן ארץ ישראל היא מקום בטוח יותר.

לכבוד הגליון המיוחד, יצאנו לאסוף עבורכם את דבריהם של גדולי ישראל בהקשר לשאלה זו. מצאנו, כי למרות חילוקי השקפה חדים בין הרבנים השונים - נראה כי בשאלה זו הדעות שוות.

נתחיל בדבריו של ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א: "והסיבה לזה שיש פה שיפור יותר מאשר

בחוף לארץ, זהו מפני שיש זכות ארץ ישראל, ארץ ישראל נותנת זכויות! שעושים בה יותר מעשים טובים, והאדם שגר בארץ ישראל משתפר, והוא אדם יותר טוב ממי שגר בחוף לארץ, זוהי המציאות והזכות של ארץ ישראל.



ומצינו שתי גמרות על זה. הא' בנדרים דף כב, שם מובא מעשה בשני בני חוזאי שעלו מבבל לארץ ישראל, ובדרך קם אחד מהם והרג את חברו, ורבי יוחנן התפלא - כיצד יכול להיות דבר כזה שבארץ ישראל תהיה רציחה, מתוך כעס ולב רגז, הרי היינו שרק 'שם' בחוף לארץ יהיה לב רגז ולא בארץ ישראל, וכיצד יכול להיות דבר כזה בארץ ישראל. ואמרו לרבי יוחנן כי אמנם כן, בשעת הרציחה עדיין לא עברו את הירדן, והרוצח היה בעבר הירדן, אבל אם היה עובר את הירדן באמת זה לא היה קורה, כי בארץ ישראל היה האופי משתנה!

ועוד גמרא במכות דף ז', שמי שנגמר דינו למיתה בחוף לארץ, שעבר עבירה שחייבים עליה מיתה והסנהדרין שבחוף לארץ דנו אותו וגמרו את דינו למיתה, והוא כבר גברא קטילא שחייב

מיתה - אם הוא ברח לארץ ישראל לפני שהרגו אותו [ובא לפני בית דין אחר] סותרים את דינו, וצריכים עוד פעם לדון אותו. ומפרשת הגמרא שם הטעם בזה 'מפני זכותה של ארץ ישראל', והיינו כי עכשיו כשהוא בארץ ישראל אם ידונו אותו יכול להיות שהוא יצא זכאי בדינו, כי בארץ ישראל הוא משתפר ומקבל זכויות נוספות, ויתכן שמן השמים כבר רוצים שיחיה ולא ימות, זוהי הזכות והמעלה של ארץ ישראל" [הדברים פורסמו ב'דרכי החיזוק' אמור ובי'תד נאמן].



גם גאב"ד העדה החרדית הגר"מ שטרנבוך שליט"א אמר דברים דומים: על תושבי ארץ ישראל מוטל חיוב הודאה מיוחד - להודות ולשבח לקב"ה שמצילנו שהמצב בכי טוב בארץ הקודש ביחס לשאר המדינות, ובוודאי זהו מהשגחת הקב"ה הפרטית בארץ ישראל יותר משאר ארצות, וכמו שנאמר (דברים א' ב) "ארץ אשר ה' א-להיך דורש אתה תמיד עיני ה' א-להיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" [מתוך העלון השבועי של הגר"מ-אחרי-קדושים].

ונסיים בדבריו של ראש ישיבת כסא רחמים הגר"מ מאזוז שליט"א: יש לנו הרבה נסים ונפלאות במדינה הזאת, אנשים לא יודעים, חושבים שזה הכל טבע, אם נזיהר כך וכך לא יהיה לנו חולים,

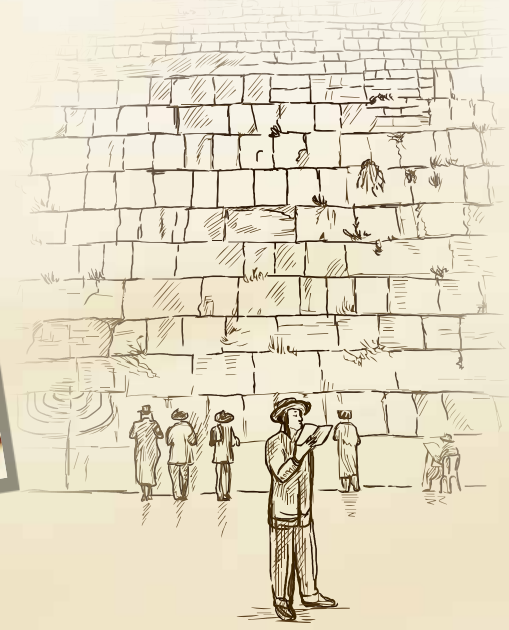


הנה אמריקה בדרך כלל ברפואה היא עולה על ארץ ישראל, כל מי שיש לו בעיה כלשהי הולך לרב פירר שיהיה בריא והוא שולח אותו לאמריקה, אומר לו: בעיר הזאת ובעיר הזאת יש מומחים. ואמריקה השנה עמדה בפני שוקת שבורה, יש שם למעלה

מששים אלף שנפטרו, (בעולם כולו מאתים אלף ובאמריקה 67 אלף), ואצלנו ברוך ה' מאתים וקצת יותר וזהו. למה? כי יש השגחה פרטית על ארץ ישראל [בית נאמן-אחרי קדושים].

סיפור נוסף שמתפרסם באתרי התקשורת, כי כ"ק הארמו"ר מויזניץ שליט"א נפגש עם ראש הממשלה, ואמר לו: "רואים שבארץ ישראל יש סייעתא דשמיא מיוחדת, שמירה עליונה".

לאור דבריהם הברורים של גדולי ישראל מכל החוגים כי ארץ ישראל היא המקום השמור ביותר מפני מגיפות ואסונות, הוציאה אגודת קדושת ציון 'קול קורא' ליהודי התפוצות לעשות מעשה ולעלות לארצנו הקדושה, אשר עיני ה' בה מראשית שנה ועד אחרית שנה.



אגודת קדושת ציון

דרושת ציון על טהרת הקודש

עת צרה היא ליעקב ומוננה יושיע

עין מי לא חרטה, בשמחה כרחוק שמוצות רעות, על הילקח מעם בני ישראל יושבי התפוצות, רבים וגם טובים, שלמים ויראים, וכלנו תפילה לא חברך שישיב אפיו מעל שארית ישראל ויתן ואמנם אין נוכל להחריש, כראותנו כי השי"ת משגיח בייחוד על יושבי ארץ הקודש אשר עיני ה' בה מראשית שנה ועד אחרית, ואילו בגולה, נתקיים משיב ואנכי הסתר אסתיר, ונספו כשרים וחסידים.

ובאשר שמענו מפרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין, כי ודאי זכות ארעא קדישא מגינה על יושביה, וע"כ החולים והנשטרים בה מועטים.

וע"כ אנו קוראים אל כל אחינו בני ישראל יושבי הגולה, עולו ואיתכבשו לארעא קדישא לארעא דישאל, לארעא דקודשא בריך הוא, לארעא דעיני ה' בה.

קמה שיראים אנו בחוש כי הקבי"ה משגיח על עמו בארצו, לתת להם אחרית וקוץ, ודוקא עליכם קדושת הארץ. למדו בניכם כי מקומו של יהודי בארץ היהודים, ואל תוותרו בין הגוים, סן חיספו בכל תטאותיהם.

ואף לשלוחי הציבור אשר במוסדות השלטון מונים אנו בבקשה, קחו לכם את ה"ת העליונה והקלטה, וסייעו לאחינו בני ישראל הנאמנים לה, לעלות וליראות בארץ הקודש, באופן שלא חששו להיגזר הילדים, ולפירסת בני הבית.

תנו ידכם לקבץ נפוצות ישראל, ואל תעמדו מרחוק בעת הזאת, ומי יודע אם לעת כזאת הנעתם ובזכות ארצנו הקדושה, ניושע במהרה, ויאמר לצרותינו ד', ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולינו, ומחה ה' דמעה מעל כל פנים, ונראהו עין בעין בשוכו אל גורו ככתוב.

אגודת קדושת ציון
התאחדות החרדים לדרושת ציון על טהרת הקודש

אגודת קדושת ציון דרושת ציון על טהרת הקודש

079-5383396 077-5180775 079-5383396

082547300@GMAIL.COM





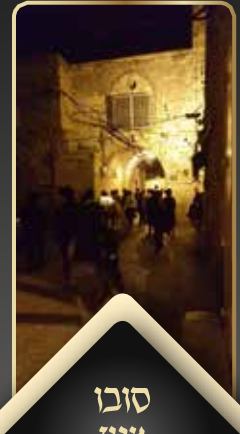
מראות הארגון



קום התהלך בארץ



כולם נקבצו באו לד



סובו ציון והקיפוד



רב-שיח דורש לציון



עורך: הרב יואל ברמן

מה אומר לך "דרישת ציון על טהרת הקודש", מה הכוונה לדעתך?

ר' אהרן שמעדרא: דרישת ציון - כידוע - היא מצוה מדברי קבלה, וכמו שהזכיר במסילת ישרים פרק יט, בביאור חלקי החסידות, אי אתה בן חורין ליבטל הימנה. הדרישה מורכבת מהרבה חלקים, המבוארים בספרים הקדושים ובדברי גדולי הדורות. זה כולל את התשוקה לבוא אליה, את התמיכה ביושבים בה בגוף ובממון, ואת הדאגה לשלום ארץ ישראל. החתם סופר כותב שנכלל בזה גם ההשתדלות שלא יחסר כלום בארץ ישראל, שלא יאמרו שארץ ישראל חסרה כלום.

הספר הקדמון צרור המור כותב שאנו חייבים לשקול אלו הג' מיני כבוד, כבוד השי"ת, וכבוד ישראל, וכבוד ארץ ישראל, וכולם כלולים בכבוד השי"ת.

כמובן, הכוונה הפשוטה בדרישה לציון היא הציפיה ל"מתי תמלך בציון".

ר' דוד מלינובסקי: דרישת ציון היתה מאז ומתמיד נחלתם של החרדים לדבר ה' ובראשם גדולי ישראל. לפני כמאתיים שנה הורה הגר"א לתלמידיו כי הגיע עת לחננה, ובהכוונתו דאגו תלמידיו וממשיכיהם לקומם את הריסות היישוב במסירות נפש. הקדימו אותם תלמידי הבעש"ט, ובזכותם, יחד עם עוד קהילות חשובות שהיו בארץ, נהפכה הארץ ממדבר שממה - שכל מי שראה אותה חשב כי על פי דרך הטבע אין סיכוי להפוך אותה למקום ישוב - לארץ הפורחת שאנחנו רואים היום. כך במשך מאה שנה הנהיגו הם את הישוב ואת הפעולות להגדלת הישוב.

לאחר מלחמת העולם הראשונה השתלטו על הפעולות האלו אנשים רחוקים מתורה ומצוות, ופעמים רבות קרה שדרישת ציון הייתה כרוכה בשיתוף פעולה עם אותם מרשיעי ברית, עד שהיו שחשבו שדרישת ציון היא חס ושלוש דבר הכרוך בפריקת עול תורה ומצוות, והיו שניצלו את המציאות הזו להראות כאילו ארץ ישראל היא 'ארץ אוכלת יושביה' ברוחניות חס ושלוש.

ר' לוי יצחק לדרמן: באותו הזמן, כשבאו פריצים וחיללו את קדושת ציון, הגיע לעם ישראל הניסיון של הצינונות. כשניסיון כזה מגיע, שהוא מעורב בטוב ורע, המלחמה נגדו מאוד לא פשוטה. כשיש רע גמור, נלחמים נגדו ודוחים אותו, אבל כשהרע בעטיפה של מצוות וקדושה, המערכה נגדו צריכה להיות בפינצטה ובתחכום. כשהגיעה ההשכלה והשתמשה במקרא ודקדוק לשון הקודש, החתם סופר ותלמידיו אמרו "מנעו בניכם מן ההיגיון", וכפרוש הראשון של רש"י, כדי שעם ישראל יעזב צעד אחד אחורה מכל לימוד המקרא. אולם מה שקרה בפועל הוא שעזבו את כל לימוד המקרא, וזה גרם הרבה אסונות, כמו בנושא זה של דרישת ציון בעצמו. הרבה תלמידי חכמים לא למדו את הפסוקים המפורשים. לא פתחו מעולם את ספר ישעיה, שמדבר על איך שהגאולה תהיה בצורה מאוד משונה, כמפורש בפרק נ"ג, "מי האמין לשמועתנו", ולא תהיה כמו שחשבנו, שהמשיח יבא עם ענני שמים.

כשמשהו מגיע בהתחפשות חול וקודש, אי אפשר לדחותו מכל וכל. לחלשים - יש ניסיון שלא יגררו אחרי הרע, כמו בזמן ההשכלה שהיו שהלכו לאבדון. ולטובים - יש ניסיון איך וכמה זמן ילחמו בלי לאבד את הקודש.

ידועים דברי הרב שטינמן זצוק"ל שלא יתכן שבגלל שרשעים לקחו איזה מצווה, אנו נצא נפסדים. אנו מצויים לקחת אותה חזרה לדיננו, ולהראות איך

צריך להיראות דרישת ציון על טהרת הקודש באמת.

ר' אהרן סירקין: הבעיה כיום שהשם 'ציון' נגנב על ידי רשעים עם מטרות מסוימות, ועל כן מעורר סלידה רח"ל אצל יראי ה'. אנחנו מצהירים שאנחנו דורשים לציון על טהרת הקודש, ולא כמו בן גוריון וחבריו הרשעים שרצו להיות עם ככל העמים ורק השתמשו במילה 'ציון'.

ר' יהודה וידר: ארץ ישראל במהותה קדושה היא, אך התאספו עליה קליפות רבות. נדרש מאיתנו לדרוש את הפרי המתוק ולקלף ממנו את הסיאוב.

ר' דוד מלינובסקי: דרישת ציון על טהרת הקודש היא בעצם החזרת העטרה ליושנה, לעורר על דרישת ציון, ולהראות כיצד דרישת ציון היא חלק מרכזי ביותר בתורה, והיא צריכה להיות קשורה בקשר הדוק עם שאר חלקי התורה ולא להיפך חס ושלוש.

ר' יחזקאל טפורוביץ: התרגום המעשי לדברים אלה במסגרת האגודה הם - הנגשת תכנים של אהבת ציון והמסתעף לציבור שלנו - הציבור החרדי, על ידי שימת דגש על טהרת הקודש, כלומר, תוך בדלנות מוחלטת מהציבור הכללי ומערכיו, ושלא יהיה שום השפעה תרבותית גם לא מהציבור הפשוט.

ר' בצלאל גנז: לעניות דעתי דרישת ציון על טהרת הקודש היא העיסוק בישוב ארץ ישראל ובנינה - ללא ערבוב של רעיונות שנלקחו מתפיסות שאין מקורם בקדש - גם מהבחינה המעשית ולא רק הדרשנית.

ר' ישראל רוזנברג: בזמננו זה דרישת ציון הוא ענין מעשי אשר מורכב בתוכו יישובה, בנינה, להעלות מעלותיה כלפי שאר ארצות, וכדומה, כל זה באופן מעשי ממש, אי אפשר עוד לדרוש בלא מעשים. כי ענין דרישה הוא מעבר למקום המעשי, דהיינו שדרישת הלב מתחיל עם מה שהוא עושה ממה שבידו לעשות, ורק אח"כ נשאר הדרישה בלב עצמו. כעין ענין אמונה שמתחיל עם מה ששייך להבין גדלות השי"ת מהבריאה, וכדומה, עד שהשיג מה שבידו להשיג, ואחר כך מתחיל אמונה למעלה ממה שיכולים להשיג כידוע כ"ז מפי ספרים ומפי סופרים.

ר' יהושע ויסמן: דרישת ציון זה החתירה לקיים בשלימות המרבית את חובתנו כיחידים וכאומה, לממש ולהוציא לאור את ייעודנו הלאומי, להיות שלוחי הקב"ה בעולמו כאומה בתוך ארץ הקודש, ולראות איך אנחנו מקיימים את זה בתוך המציאות הקיימת.

ר' אהרן סירקין: צריך לדרוש לציון! ישנו איתה משוש כל המתאבלים עליה כל המתאבל על ירושלים וזכה ורואה בשמחתה, וכן סובו ציון והקיפיה ספרו מגדליה, דבר שהוא חביב אצל האדם הוא דורש אותו תדיר, ומה חביב יותר מציון שזה דבר שהקב"ה התאוה אליו כי בחר ה' בציון אוה למושב לו.

מה הרקע שלך, ומה הקשר שלך לנושא "דרישת ציון"?

ר' דוד מלינובסקי: גדלתי על ברכי ה'דעה המקובלת' אצל רבים מבני הציבור החרדי, שדרישת ציון הוא דבר הנוגע לימות המשיח - או לאלף השביעי - ולנו אין זה שייך חס ושלוש, ושנחנו בעצם נמצאים בוילנא או בראדין שבטעות שינו את מקומם לארץ ישראל, ובכלל היינו יכולים להמשיך לחיות בשלום ובשלוה תחת השלטון הבריטי ואין לנו תאוות שלטון וכל כיוצא בזה, אך במשך הזמן הופתעת לראות כיצד גדולי ישראל ראו אחרת את הדברים. אני זוכר למשל שכאשר הייתי אברך צעיר, שנים ספורות לאחר נישואי, וקראתי את הסיפור על רבי יוסף חיים זוננפלד שהתעקש, במסירות נפש של ממש, ללכת בזמן מאורעות תרפ"ט דווקא דרך שער שכם, כדי שלא יוכלו הערבים לחשוב שהצליחו לגרש את היהודים אפילו ממקום אחד בירושלים. בזמנו לא הבנתי כיצד יתכן שגדול בישראל יאמר דברים כאלו, שהתחנכנו שהם שליליים בהחלט, אבל כאשר קראתי עוד ועוד על הקשר החם שלו לארץ ישראל, והאהבה הגדולה שלו לארץ ישראל בכלל ולירושלים בפרט, דברים שלצערי לא שמעתי עליהם לפני כן, הדברים התחילו להסתדר. במשך השנים ראיתי עוד ועוד מדבריהם של גדולי ישראל, עד שנוכחתי לראות שלצערי קיבלתי תמונה לא נכונה על דמותם של גדולי ישראל, כמו החפץ חיים, האור שמח, החזון איש ועוד ועוד, לא ידעתי על הקשר והאהבה העזה שלהם לארץ ישראל, ועל כך שרוב רובם של גדולי ישראל תמכו בכל פה בכל הפעולות שנעשו למען עלייה לארץ

ישראל, ולמען חיזוק וביסוס הישוב היהודי בארץ ישראל ויציאה משעבוד גלויות.

ר' לוי יצחק לדרמן: את היסודות לדרישת ציון קיבלתי מהגר"ר יצחק שלמה זילברמן זצ"ל - דמות מיוחדת מאוד בנושא זה של דרישת ציון בטהרתה - שאני נשוי לנכדתו. זכיתי להשתתף בסעודות שבת אצלו, סעודות שהיו מתארכות מאוד, כיוון שבהן היה מעביר ומבהיר אמיתויות ויסודות שונים. למדתי שמדובר כאן במשהו יסודי ועיקרי, שרוב יסודי התורה מצויים במצווה הזאת. כידוע לכולם, הגר"ש זילברמן זצ"ל ייסד את עיקר היישוב של הציבור החרדי בעיר העתיקה המתחדשת - שכיום היא ממקומות התורה המפוארים, מלאה ביישובות וכוללים חשובים - לקיים את מאמר חז"ל, "הכל מעלין לירושלים".

ר' ישראל רוזנברג: אני מכיר ומרגיש עיוות גדול בהבנת היסודות שהתקבלו מרוב גדולי ישראל, ולכן נושא ההסברה הוא חשוב מאוד אצלי.

צריך לדעת שלכל איש מישראל וכל אדם בעולם וכל יצור נברא יש לו מעלה ותכונות מסוימות שנותנים לו את היכולת למלאות איזה חסרון בעולם. אני מרגיש בעצמי דחף לעשות מה שבידי וכפי תכונותיי לעזור בעניין דרישת ציון, גם בהסברה וגם באופן המעשי של כל העניין.

ר' אהרן שמעדרא: ראשית כל אני יהודי, והקשר שלי לנושא ארץ ישראל הוא קשר פנימי ונפשי, ומחובת כל יהודי לאהוב את ארץ הקודש, כלשון ספר החרדים. בנוסף לזה אני מרגיש בתשוקה הגדולה של ארצנו הק' "אם הבנים" לראות את בניה חוזרים אליה, ואוהבים אותה.

ר' יהודה לוי: ב"ה זכיתי ואבות אבותי עלו לארץ עוד לפני שקמה המדינה הצינונית. הם היו מקורבים לרבי יוסף חיים זוננפלד, שלמרות דעתו הידועה על הצינונים, הקפיד ללכת לכותל דווקא דרך שער שכם כמו שכבר הזכירו, באומרו שאסור שהערבים יחשבו שהם יכולים למנוע מיהודים ללכת שם. זאת השיטה בה חונכנו כי דווקא הגברת היישוב היהודי במקומות בהם מצויים בני עמים אחרים היא בהחלט יישוב ואף כיבוש ארץ ישראל ולא חלילה בדרך של צבא השומר על מדינה וערכים זרים ומפקיר את הארץ ואת יושביה.

כיום אני עוסק בהבאת משפחות אברכים בני תורה להתגורר בעיר נוף הגליל כאשר בנוסף לעצם ההצלה של הקרקע מידי אומות אחרות המבקשות ליישב בחבל ארץ זו, ישנה הצלה כלפי עם ישראל השבים לאביהם שבשמיים עקב פעילות של בני הקהילה. ברוך השם אפשר לומר שבשנה האחרונה בבחינת זה לעומת זה יש כבר יותר שטריימלים מכאפיות ויותר כיפות מרעלות, וכך גם נבנה עוד מקום תורה עבור ציבור היראים לדבר ה' במחירים שפויים וברי השגה.

ר' יהושע ויסמן: בתוך עמי אנוכי יושבת, אני יהודי פשוט שרוצה לקיים רצון הבורא עם הכישרונות שה' נתן לי, ומשתדל לתמוך בכל תנועה שנראה בעיני שהיא אמת לאמיתה, ששואפת לראות את ההגשמה של ייעודנו בעולם להיות כסא למלכות ה' בעולם.

מה הביא אותך "לדרוש לציון"?

ר' בצלאל גנז: התבוננות במה שלומדים במקרא בחז"ל ובדברי גדולי הדורות שראו את ארץ ישראל כבסיס והמרכז של עם ישראל והתורה כולה, והדבר הכי פשוט שהקב"ה מעוניין שעם ישראל יהיה בארץ ישראל. והגם שמפני חטאינו גלינו מארצנו, המצב כהיום הוא שהקב"ה החזיר לעם ישראל את ארץ ישראל, ואפילו בהסכמת אומות העולם. בשונה מהמצב במשך הגלות, שלא הייתה כאן תשתית רוחנית וגשמית לקיום יהודי כאן, כהיום הארץ פורחת ובנויה ברוח ובגשם כפי שלא הייתה מאז החורבן, עם כמחצית מהעם היהודי יושב בה, ורק מחכה ליתר בניה שישבו.

ר' דוד מלינובסקי: נוכחתי לראות כיצד ישנה חוסר ידיעה בנוגע לדעתם של גדולי ישראל וראיתי צורך להביא מדבריהם. לאט לאט, תוך כדי העבודה שלי, ראיתי עוד ועוד דברים, וכיצד כאמור רוב רובם של גדולי ישראל תמכו בכל הפעולות של "דרישת ציון על טהרת הקודש".

ר' אהרן סירקין: כיום אין סכנה של פריקת עול עקב דרישת ציון כמו



בעבר, ולכן הגיע הזמן להחזיר את ההשקפות החרדיות המקוריות של ר' יחזקאל לוינסקי, הרב מפוניבז', ר' איסר זלמן מלצר, וכן בדורות האחרונים של הגרש"ז אויערבך והרב אלישיב, ושל רוב גדולי ישראל, ובמידה רבה אף של החזו"א ומרן הגר"ח חיים קנייבסקי שליט"א, שראו באור חיובי את מצוות ישוב ארץ ישראל גם במשמעותה המעשית בת ימינו. הרבה שנים לא עודדו לזה בפומבי עקב הסכנה המהותית שהייתה מפריקת עול, וכיום אין סכנה, כי הציונות החילונית מתה.

ר' לוי יצחק לדרמן: תפנית גדולה היתה לי בתקופת ההתנתקות, שאז נערך ניתוח מאוד קשה לארץ ישראל, ל"אמא ציון".

ולא, הביטוי הזה, "אמא ציון", לא הגיע מ"אמא רוסיה". זה ירושלמי מפורש, על אחד שיצא מארץ ישראל, ש"עזב חיק אמו וחייב חיק נכריה".

משום מה, היתה התעלמות מאוד קשה אצל הציבור החרדי, כמונן רובם מתוך חוסר ידע. בדבר הזה הרגשתי שהיה כאן ממש כמו מסירה. הלכו כמה יהודים שהיו בשלטון, ראש הממשלה, אחינו התועים, ועוד, ופשוט נהיו למוסרים, לקחו בתים של יהודים ואדמות של יהודים, וללא שום תועלת וללא שום סיבה נתנו לערבים. זה אפילו לא היה שטחים תמורת שלום - זה היה שטחים תמורת כלום. ההרגשה שלי היתה, ממש חבל שלא החזירו איזה רחוב בבני-ברק ח"ו, ואז כל החרדים היו קמים על הרגליים.

באותו זמן בדקתי וראיתי שיש בורות גדולה בנושאי ארץ ישראל. עשיתי "מבחן אמריקאי" לבחורי ישיבות עם כל מיני שאלות פשוטות, למשל, "מי המציא את המונח 'אתחלתא דגאולה'?" הרוב לא ידעו שזה גמרא במגילה דף י"ד.

יש כל כך הרבה אבק על המצווה הזאת של יישוב ארץ ישראל. יש כל מיני תירוצים שאפשר להתלות בהם, מי שלא רוצה, יוכל למצוא על מה לסמוך. אבל מי שרוצה ללמוד את התורה בישורת, יכול בנקל להגיע לאמת.

ר' אהרן שמעדרא: בנוסף למה שכבר הזכרתי, דברים כלליים ששייכים לכל יהודי, אציין בפרטות כמה דברים. לאחר נשואי גרנו באנגליה, ולא זכיתי לזרע של קיימא רח"ל. בציוני ובברכת כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א באתי לגור בארץ ישראל, וזכיתי להקים משפחה בזכותה של ארץ ישראל, ומשום הכרת טובה התעניינתי הרבה במיוחד במצוות התלויות בארץ. כך חיברתי בס"ד כמה ספרים על ירושלמי, ועל הלכות שמיטה, וערלה.

פעם נקלעתי לזיכרון בנושא של יישוב ארץ ישראל, והחיוב בזמן הזה, ומה מקומם של היהודים שאינם שומרי מצות רח"ל בארצנו הקדושה, וראיתי שאני ממש בור בנושאים אלו. החלטתי להתעמק בעניין זה, וב"ה חיברתי בעז"ה ספר נפלא "מצוות הארץ כהלכתן - ישיבת הארץ" על נושאים אלו, וההערות והארות המעודדות שאני מקבל על הספר מכל גווני הציבור, מראים לי שבחסידי שמים קלעתי למטרה בחיבור הספר על הנושאים האלו, ושאני לא היחיד שלא הייתה לי ידיעה בכל הנושא.

ר' יוסף אליהו שטיינברג: הלוואי ובאמת הייתי בדרגה של דרישת ציון כמו שצריך. אבל באמת אחרי שלומדים תנ"ך ורואים שאין נושא שחוזר על עצמו בכל המקרא יותר מזה, צריך סיבה מיוחדת כדי לא לדרוש לציון.

ר' יהודה וידר: מה שהביא אותי לדרוש לציון זה העלונים של "קדושת ציון"! כשנתקלתי לראשונה בעלונים אלו, לפני כשלוש שנים, די התלבטתי, חונקתי כי דרישת ארץ ישראל שייכת ל"ציונים" שמוכנים לוותר על כל מיני מצוות בשביל ארץ ישראל, וכל שאיפתם לארץ משלהם היא להיות ככל הגוים בית ישראל ובשביל להראות כוחם ועוצם ידם, והנה נתקלתי באגודה חרדית המנסה לעורר את ההסתכלות התורנית של "מצוות יישוב ארץ ישראל". חששתי שמדובר בסוג של מלכודת של ציונים באצטלה חרדית הזוממים ל"רוקן את הבריכה"...

קמתי ועשיתי מעשה, וכשנתקלתי בעלון כזה השלכתי לגניזה, להציל מרדת שחת! למעשה, אחרי תקופה פגשתי אחד מידידי המפיץ את העלון לתבריו, וממנו שמעתי שאכן מדובר באנשים יראים ושלמים הדרושים את ציון "על טהרת הקדוש". בהמשך גם זכיתי להכיר בעצמי את האנשים הללו, כשבאתי לוועידה השנתית של האגודה.

באיזה צורה אתה "דורש לציון"? אם תוכל להרחיב בפעילות שלך בנושא?

ר' יהודה וידר: אני משתדל להפיץ את עלוני "קדושת ציון" בין מכריי וידידי, ובבתי כנסיות באזור מגורי. התחלתי עם כמות של ארבעים עלונים בחודש, בהמשך עליתי למאה. כיום אני אחראי על ההפצה בבני ברק. אני גם משתדל למסור את העלון לידי רבנים ואדמו"רים, שבדרך כלל גם מתעניינים במה מדובר ומי עומד מאחורי זה. בגדול, דווקא אצל אברכי הכוללים תופשי משוטי התורה יש אוון קשבת לעניינים הללו.

ר' אהרן שמעדרא: אני התיישבתי בארץ ישראל לפני כשלושים שנה, ובכל עת אני פעיל בנושא של התיישבות בארץ ישראל. גרנו באשדוד והתיישבנו באזור ז' שכיום היא השכונה החרדית באשדוד. כשאנחנו הגענו הייתה זאת שכונת רפאים - שכונת יד עזרא לאחר פשיטת רגל של הקבלן - בלי כבישים ומדרכות, ללא חשמל, ללא חנויות, וכמונן ללא בתי כנסת ומקוואות. אנשים גרו בבניינים שהם שלד בלבד, ומצב הרוח היה ממש מדכדך. לקחתי יוזמה ופתחתי ביהמ"ד במקום, במבנה עראי - קרוואן, לאחר מכן זכיתי לבנות ביהמ"ד קבוע מפואר עם כל הצרכים שיהודי צריך, חדרי תפלה, מקווא, אולמות שמחה, ועוד. ב"ה זכיתי להפיח בתושבים רוח חיים, וביהמ"ד פעיל ושוקק חיים 24X7 - ביהמ"ד בית דוד שאול רובע ז' אשדוד.

הרבה התבוננתי איפה טמון הקושי העיקרי של ישיבת ארץ ישראל, יש קהילות שרואים בהן אברכים צעירים שעוזבים את ארץ ישראל, שמתו לב שעיקר הסיבה היא משום יוקר המחיה והקושי בהשגת מגורים כראוי, במיוחד לציבור החרדי. חרשתי את כל הארץ למצוא מקומות מתאימים לציבור החרדי בזול. היינו בדימונה, ירוחם, חריש - עוד לפני ההתפתחות של עכשיו, צפת, אופקים, ועוד רשימה ארוכה, למצוא פיתרון הולם. אני עדיין מחפש דרכים לעורר ולהביא לידיעת הציבור הקדוש, שארץ ישראל בכל מקום, ובכל עיר, אפילו בין תושבים שאינם יראים ושלמים, עדיין מהווה המקום הטוב ביותר ליהודי שומר תורה ומצוות.

דרשתי דרשות ברבים, ושאלתי אנשים, למה בחוץ לארץ כשיהודים נמצאים במצוקת דור, יוצאים לגור במקומות מרוחקים, בניו יורק הלכו לליקווד ולסטעטן איילנד, במונטריאל הלכו לקוויבק, ובלונדון הלכו לוועסטקליף. יהודים חסידים הלכו לגור במקומות אלו, כשהמניין שלהם התבסס על אנשים שבאו לביהמ"ד עם פלאפון בשבת (!!!), ועדיין צריכים לנסוע משם עם הילדים ברכבת שעה בכדי לתת להם חינוך הולם. שאלתי, האם יש עיר אחת בארץ ישראל במצב כזה, בחר לך את יוקנעם, או נצרת עילית - היום נוף הגליל, או מה שרק תרצה "מדן ועד באר שבע", ותמצא לך הרבה יותר טוב ממה שהם מצאו וגם הרבה יותר זול, אלא שהיצר הרע עובד טוב ובחז"ל מראה פנים שהכל טוב, ובארץ ישראל, שזה מצוה רבה, מכניס מרירות בעניין זה.

ר' יהודה לוי: כפי שציינתי הקמנו בעיר נוף הגליל קהילה של אברכים בני עליה שלא נרתעים לגור בקרבת מקום לבני עשוי וישמעאל, כאשר אחינו בני ישראל מחכים ומצפים לכל יהודי חרד נוסף שגיע לגור למקום ומקבלים אותנו בכבוד. המקום יוצר מחייב גדול לאברכים שמגיעים ובבת אחת נהפכים ל"מרא דאתרא" של הבניין ולפעמים גם של כל הרחוב, כשמצד שני יכולים להמשיך ולהתעלות בכולל. מחייב הדירות הם כאלה שכל אחד יכול לקנות דירה - לא מחסן או יחידה - וליישב את ארץ ישראל, פשוטו כמשמעו. אלה דירות שאם לא לאברכים היו הולכים לבני ישמעאל. וכאשר אברך קונה דירה אחת הוא משפיע על כל הבלוק, שיותר יהודים יגיעו ופחות ערבים.

ר' בצלאל גנז: עד שנודע לי על אגודת "קדושת ציון", הפעילות שלי הייתה בעיקר כתיבת מאמרים בנושא והפצת הספר הנפלא "אם הבנים שמחה" שכל כולו עוסק בנושא מרכזי זה של בנייה ומרכזיותה של א"י.

ר' דוד מלינובסקי: גם אני עסקתי בכתיבת מאמרים, מעל גבי כמה

במות שונות.

ר' ישראל רוזנברג: כתבתי קונטרס בעניין וכעת כותב עוד קונטרס. ואני משמיע דעתי בעניין. אני משתדל גם לעזור לאחרים במה שבידי אם אני שומע צורך שבידי למלאות או עכ"פ לעזור באופן חלקי.

אני מחפש מהלך לייסד קהילה שיהיה יסוד לאנשי חוץ לארץ לדור שם. לא רק קהילה אחת, רק עיר ידוע לבני חוץ לארץ שיהיה בה כמה מגורים, שבני חוץ לארץ ידעו שיש להם מקום כאן בארץ ישראל שיכולים לסדר שם ענייניהם ולדור בה.

ר' לוי יצחק לדרמן: זכינו בישיבת מיר מזה כעשר שנים להעביר את הנושא של אבילות החורבן בצורה מאוד פורה, בשלושת השבועות של בין המצרים. התחלנו עם עשרה אנשים, היום כבר כמה שנים מתאספים לפעמים כמאתיים איש, לשמוע מפי רבני הישיבה ועוד אחרים, על הקשר של כלל ישראל למקדש, לציון וירושלים. יש שם מצבים של בכי ממש. משם התחיל להיות אסיפה קבועה יחד עם גדולי ראשי הישיבות, שמגיעים בערב תשעה באב לאחד הגגות הצופות למקום המקדש. זכינו שהתחדשו הרבה יסודות בחלק הרגשי, ובהרחבת הידע של הכמיהה לגאולה ולמקדש שייבנה במהרה.

ר' יוסף אליהו שטיינברג: אני רואה כרגע את פעולתי בעניין הדרישה לציון בעיקר בפעילות סביב התכלת. אני משתדל כבר ארבע שנים לעזור לאנשים להתחיל ללבוש תכלת ולהנגיש להם את חומרי הלימוד כדי שיוכלו להיווכח באמינות התכלת ולהגיע למסקנות. בעיניי, יהודי שמתחיל ללבוש תכלת בעצם מצהיר שהוא מוכן יותר לשלבים הבאים והגדולים שאנו עתידים אליהם, והצפייה שלו לשלבים הבאים עולה רמה. העדר התכלת קשור למצב הגלות, וחזרתו לחזרת השכינה. יש גם הרבה מאד מאמרי חז"ל התומכים בסברא זו.

ר' יהושע ויסמן: אני משתדל להדגיש בצירורים שלי את התוכן, את היופי, ואת החן של מציאותנו כעת, ולא להכתיר את המציאות שהייתה לפני מאתיים שנה בפולין מתוך איזה נוסטלגיה. גם שם יש נקודות אור נפלאים, רק שאני נרתע מהניסיונות להישאר בזיכרונות העבר, להתעטף בטלית של העבר, ולא לראות את יופי המציאות של היותנו עכשיו אומה מתפתחת וצומחת לתפארת כאן ועכשיו. יש לנו חובה להוציא את המחשבה הגלותית מתוך עצמנו, וגם להיות עם ציפייה לעתיד.

איזה מסרים חשוב לדעתך להעביר לציבור, ובאיזה דרך?

ר' לוי יצחק לדרמן: יש פסוק בדברי הימים, כשדוד המלך התעסק להביא את הארון, "נפרצה נשלחה על אחינו", "נפרצה" אומר רש"י, "נפרצה אותה גדר שהיתה גדורה עד עתה שלא דרש שום אדם לא-לוקים". יש לפעמים שצריך להיות פורץ גדר, עד דוד המלך הארון היה בקרית יערים והכל בסדר, יש לנו "מסורת", אבל דוד המלך לא אומר ככה. יש לפעמים חילופים בזמנים, בשעות, ובתפקידנו בהן. בשעת מכנסים פזר, בשעת מפזרים כנס. יש אנשים מקובעים שלא מבינים את זה. אומרים "מסורת, מסורת", אומרים תמיד "חדש אסור מן התורה". אבל צריך לדעת, גם "ישן אסור מן התורה" - "נושנתם והשחתם". חייבים להתחדש. כמונן, על פי דרך התורה. דוד המלך, אין לו מסורת בדבר הזה, ופתאום הוא צריך לעשות, להיות פורץ גדר. ובשביל מה? סך הכל לקיים מצוות "לשכנו תדרשו" ולהביא את הארון אליו.

במשך שנים רבות שמו את ענייני ארץ ישראל בצד, ומבחינה מסוימת, ניתן להבין זאת. היה מצב של "מתו אחיו מחמת מילה". היו שירדו באמונה, בשמירת המצוות. היום, אחרי שהחילונים כבר יורקים על ארץ ישראל ושונאים את ציון, הגיע הזמן לעבור את הכביש חזרה למצוה מדברי קבלה של דרישת ציון, ולמצוה מדאורייתא של יישוב ארץ ישראל ולכל המצוות התלויות בה.

הר' אהרן שמעדרא: אני חושב שצריך להכניס גאווה דקדושה לבני ארץ ישראל שידעו בכמה הם חשובים יותר מבני חז"ל, ושלא ישתוקקו לתאוות וטומאת ארץ העמים.

גם לבני חוץ לארץ יש להגיד, שמלבד הקדושה שיש בארץ ישראל, יכולים להשיג כאן בארץ ישראל את כל הנוחות שהם רגילים בו. אם הוא גר במונסי בויליה, הוא יכול להשיג כאן בארץ ישראל וליות בחצי מחיר ממה שעולה שם, וכמו שכבר הזכרתי, שאפשר למצוא כאן הרבה מקומות מגורים מתאימים, לא פחות מבחז"ל, רק כמונן שצריך לעשות בירור בנושא חינוך הילדים ומוסדות התורה.

יש לדעת ולשים לב שהגויים בחז"ל אינם שוקטים על השמרים. חוץ ממה שבאופן כללי חיי אדם אינם שווים אצלם כלום - וכמו שראינו כעת במגיפת הקורונה רח"ל, איך שבכל המקומות הנאורים ארצות המערב, התנהגו כחיות יער ללא רחמים כלל - הרי האנטישמיות גואה בכל חוץ לארץ ובארצות המערב בפרט. מה שעשו הקומוניסטים בכפפות שחורות, עושים הדמוקרטים בכפפות לבנות, כמו גזירות החינוך, וגזירות השחיטה, בארצות המערב, ועוד ידם נטויה רח"ל.

גם יש לשים לב שהמצב בארץ ישראל תלוי הרבה בריבוי יהודים חרדים

ר' בצלאל גנז



ארץ ישראל זה לא עוד מצווה מהתרי"ג או מדבבן חובית או קיומית, אלא שהיא המצווה שבבסיס קיום התורה כולה.

עיקר הקשיים הם מחסומים פסיכולוגיים שהתקבעו במשך השנים בציבור החרדי

עקב התנגדות לציונות.

יש צורך להפריד בין שלילת האידיאולוגיה הציונית לבין מהותה האמתית והמעשית של ארץ ישראל.

הדעות של רוב גדולי ישראל בדורות האחרונים שהיו בעד שיבת ציון על טהרת הקדש, הוסתרו וצומזמו מעיני הציבור מכל מיני סיבות.

ר' יהודה וידר

חששתי שמדובר בסוג של מלכודת של ציונים באצטלה חרדית הזוממים ל"רוקן את הבריכה"... אף קמתי ועשיתי מעשה, וכשנתקלתי בעלון כזה השלכתי לגניזה, להציל מרדת שחת!

אני גם משתדל למסור את העלון לידי רבנים ואדמו"רים, שבדרך כלל גם מתעניינים במה מדובר ומי עומד מאחורי זה.

הופתעתי לשמוע מבני של אחד האדמו"רים המפורסמים של דורינו, שהוא נוטן את העלון לאביו כל חודש.

ר' יהושע ויסמן



אני משתדל להדגיש בצירורים שלי את התוכן, את היופי, ואת החן של מציאותנו כעת, ולא להכתיר את המציאות שהייתה לפני מאתיים שנה בפולין מתוך איזה נוסטלגיה.

ר' יחזקאל טופרוביץ

ענייני חשיבות ארץ ישראל אינם מתחילים מדיאקציה לציונות החילונית. צריך להבין את הציבור ליום שבו הצבור התורני יהיה בר שלטון. זה עומד לקרות גם אם לא נדחוף לזה, וכל מה שאנו צריכים זה להבין את עצמנו. בסופו של תהליך אכן יראי ה ינהלו כאן את המדינה.

ר' לוי יצחק לדרמן



היום, אחרי שהחילונים כבר יורקים על ארץ ישראל ושונאים את ציון, הגיע הזמן לעבור את הכביש חזרה למצוה מדברי קבלה של דרישת ציון. עכשיו התפקיד של כל אחד מאיתנו זה לצאת כל אחד מה"מחבוא", לא

להסתתר מאחורי שמות בדויים.



כאן, וע"י שיבואו עוד יהודים לארץ ישראל, יוכלו לשנות כאן הכל ולהשפיע כאן שיתנהגו יותר בדרך התורה, וזה אחריות גדולה מאד לזלזל בזה.

ר' בצלאל גנז: המסר המרכזי שצריך להעביר הוא שארץ ישראל זה לא עוד מצווה מהתורה"ג או מדברנן חיובית או קיומית, אלא שהיא המצווה שבבסיס קיום התורה כולה. ממנה ובעבורה ניתנו כל התרי"ג. לא רק שרוב מצוות התורה יכולים להתקיים רק בארץ ישראל, אלא גם מצוות התלויות בגוף, שמחוייבים בהם גם בחו"ל, עיקר נתינתם הייתה כדי שיקיימום בארץ ישראל, כדברי הרמב"ן סוף פרשת אחרי מות, ורש"י על פרשת והיה עם שמוע.

ר' יוסף אליהו שטיינברג: המסרים מופיעים ביתר הרחבה בדברי הנביאים. אילו אנשים רק היו נותנים לנביאים לדבר אליהם הם היו מגלים עולם שלם של מסרים נפלאים שובי לב ואין סיכוי שהם היו נמנעים מלהביא עוד אנשים לדעת את זה.

ר' יהושע ויסמן: מוטל עלינו להיות אור לגוים. מילתא דפשיטא שזה כולל שלימות קיום התורה ולראות שכל מציאותנו כאן בארץ ישראל זה לא במקרה, זה הגשמה של האמור בדברים פרק ל': "ושב ה' א-לקיך את שבותך". עכשיו אנחנו בשלבים של תשובה, בניית האומה, וביורוים.

ר' ישראל רוזנברג: לדעתי צריכים בעיקר להעביר פעם אחר פעם ולחזור עוד ועוד על הצד המעשי של העניין, ואביא דוגמא אחת, הרב ישעיהו הבר זצ"ל פרסם בארץ ישראל עניין השתלת כליות וכנראה שעיקר גדול מאוד היה להודיע לציבור קלות העניין וכדומה. השקיעו בזה הרבה, הגם שאם זכו לאחד מאלף לתרום כליה, הייתה זו הצלחה גדולה. והעניין משום שהעיקר שכל הציבור יתוודע היטב לעניין, וממילא יושלם העניין על ידי אלו שיכולים. אבל אם העניין רפוי אצל כל הציבור, זה משפיע גם על היחידים שהיו עושים לעצמם ומדברנים ועוזרים לאחרים, וכך מתרופף כל העניין.

ויש כמה נקודות - לא רק לעזור להתיישבות בארץ ישראל, אלא גם לפרסם הידוע, היאך יש יותר ממיליון שומרי תורה ומצוות בארץ אשר ברוך ה' חיים באופן נאות ביותר, והגם שידועים, צריכים לפרסם זאת באופן שנכנס ללב. גם להראות ולקבץ לפונדק אחד מעלת אופן קיום המצוות בארץ ישראל על הצורה בחוץ לארץ, לדוגמא ענין גניית ספרי קודש - בחוץ לארץ גונזים באשפה - באמת, רק בצורה היותר נאותה שיכולים - בארץ ישראל יש הר שבו גונזים ע"י הסיוע של הרשויות וככל הקשור לזה עד הגנייה ממש. הדוגמאות רבות מאוד וצריכים לקבצם ולהראותם אל הציבור. ויש עוד להרחיב.

ר' אהרן סירקין: מה שחשוב הוא בעיקר המודעות, שאנשים ידעו שהתורה וארץ ישראל הולכים ביחד, בעשרות מקומות בחומש כתוב שמטרת התורה היא ירושת הארץ, וגם בפרשת והיה אם שמוע, אנשים לא שמים לב לעיקר העיקרים של התורה שהארץ נתן לבני אדם. גם אם לומדים הרבה תנ"ך ומחבבים את ציון, יכול להיות תחושה שציון וירושלים שעליהם דיבר הכתוב טמונים עמוק מתחת לארץ ישראל דידן, ולא היא. הארץ שאנו רואים לפנינו - היא היא הארץ אשר עיני ה' אלקיך בה. צריך לדעת, הקב"ה מסתדר לבד בשמים, המטרה שלנו היא לעבדה ולשמרה, אנחנו שואפים לתיקון הארציות, הרוחניות ממילא לא התקלקלה מעולם. בחטא אדם הראשון נארה האדמה, וכן במבול ותשחת הארץ, וזה התיקון שלנו. וכדברי חז"ל והמקובלים.

מה שחשוב זה לעורר מודעות, וברגע שיש מודעות ימצאו הפעולות לעשות, למשל להשפיע על הנציגים החרדים בממשלה להקים ערים נוספות במקומות שצריך לחזק בהם את יישוב ארץ ישראל, אבל גם המודעות בעצמה היא דבר גדול מאד.

ר' יחזקאל טופרוביץ: יש מגוון מסרים. העיקריים שבהם הם אלה - ראשית כל: ענייני חשיבות ארץ ישראל אינם מתחילים מריאקציה

לציונות החילונית. בנוסף, צריך להטמיע בתודעה כי ההתנגדות האקטיבית לשלטון בעשרות שנים הראשונות של קיומו הייתה יותר נצרכת מהיום, ואדרבא, היום צריך להכין את הציבור ליום שבו הצבור התורני יהיה בר שלטון מבחינת האחוזים שלהם באוכלוסייה. צריך להבין כי זה עומד לקרות גם אם לא נדחוף לזה, וכל מה שאנו צריכים זה להכין את עצמנו. כנגוד מזה, אלה מתוך הציבור החרדי שמגיעים לתפקידים במוסדות השלטוניים ועוד מקומות כאלה, לא צריכים להרגיש תחושה של בדיעבד ושוליים כמו שהרבה מהם מרגישים היום. להיפך, הם צריכים להפנים שבעצם הם נציגים של עולם התורה, הנציגים הראשונים למשהו הרבה יותר גדול וחזק, כשבסופו של תהליך אכן יראי ה' יהלו כאן את המדינה. וזה תועלת גדולה הן ציבורית והן כלפי הפרט, כי אדם שהולך עם תחושה של שליחות, כל מהותו היא חיובית ועל צד הנתינה, ואפשר שעל זה ניתן לומר "אידי טריט ד לטריט למפלט לא בלעני".

עוד יש לעודד לימוד עיוני של ענייני הגאולה בכלל, ובפרט ההבחנה בין גאולת "אחישה" לבין "בעיתה", דבר שרבים וטובים לא מבחינים בו.

באיזה קשיים נתקלת בדרך?

ר' לוי יצחק לדרמן: כבר הזכרתי את הבורות שקיימת. הכרתי תלמיד חכם עצום, שלמד את כל הש"ס, ופרק "חלק" לא למד, כי זה "רק" דברי אגדתא. כולו מדבר על גאולה ומשיח. דברי הנביאים בכלל לא לומדים. פשוט מנותקים מדברי הנביאים. אני מכוון ב"החזירנו אבינו לתורתך" שהקב"ה יחזיר אותנו גם ללימוד המקרא. אך יכול להיות שבכל בית מדרש ספרי האחרונים בלויים מרוב שימוש, אין סט אחד שנשאר שלם, וספרי הנביאים נשארים לעבודות הבנות בסמינר?

ר' אהרן סירקין: ברגע שאתה מתחיל לדבר על ארץ ישראל אתה מקפץ לאנשים מטען רגשי גדול, ואני מקבל תגובות כמו 'שמעת על פשעי הציונות בשואה? או על גזיות הפיאיות של הילדים התימנים? זה פשוט לא קשור לנידון משום כיוון. אני לא מנסה לסנגר על הרשעים, אלא לומר מה אנחנו צריכים לחשוב ולעשות. הגיע הזמן שגן ב וחבריו יפסיקו להכתוב לנו את ההשקפה, אנחנו העגלה המלאה.

ר' בצלאל גנז: עיקר הקשיים הם מחסומים פסיכולוגיים שהתקבעו במשך השנים בציבור החרדי עקב התנגדות לציונות, והצורך להפריד בין שילת האידיאולוגיה הציונית לבין מהותה האמיתית והמעשית(!) של ארץ ישראל.

ר' אהרן שמעדרא: כשהתעסקתי בחיפוש מקומות מגורים לציבור החרדי, הגעתי למקומות שהיו מכרזים על הקרקע ממש במחיר אפס, והיה יכול להיות אטרקטיבי מאד. אחרי שהשקענו הרבה כספים וזמן רב של פגישות מכל הסוגים למיניהם, ראשי עיר, עסקנים, עורכי דין ועוד, ופגישות חביבות עם מנכ"ל משרד השיכון, אמרו לנו בסוף שזה לא ילך, בטענה, שאם יבואו ציבור חרדי לגור במקומות אלו, ישנו את כל אופי השכונה.

הגעתי אז למסקנה שאין להתעסק בעניינים אלו על ידי משרדי ממשלה וכדומה, אלא צריך לעבוד באופן פרטי לשכנע אנשים לרכוש בתים למגורים היכן שליבם חפץ, ולעשות הכל שיהיה להם טוב כך.

ר' יהודה לוי: הציבור שלנו מעדיף את המוכר והאהוב, לכולם קשה לצאת מאזור הנוחות. לפעמים אנו מרגישים שאנחנו "חד בדרא" כמו תלמידי הגאון מוילנא בזמנם. אין מספיק לגיטימציה לערך החשוב ולבשורה אותה אנו נושאים.

עם זאת תחושת גאווה ושליחות ממלאת אותנו. כשאנחנו נשאלים על ידי מכרים האם אנחנו גרים בנוף הגליל (בהטעמה מלרע) אנחנו עונים שלא, אנחנו מתגוררים ב'נוף הגליל' (ג' קמוצה, בהטעמה מלעיל), ובתחושת גאווה על כך שאנחנו ממשכים לפעול למען יישוב ארץ ישראל מבלי לסטות מהדרך אותה הנחילנו תלמידי הגר"א ודומיהם. כהוא זה - רק עם פחות קשיים.

איזה הפתעות היו לך בנושא ארץ ישראל או בפעילות שלך?

ר' דוד מלינובסקי: הופתעתי מההתייחסות של גדולי ישראל כלפי ארץ ישראל וכלפי הפעולות למען יישובה, מפיהם ומפי כתבם, דברים שעד

שהתוודעתי אליהם לא העליתי על דעתי שדברים כאלו ייאמרו על ידי גדולי ישראל. **ר' בצלאל גנז:** תמיד, אבל תמיד לאחר שיחה קצרה בה הבאתי את המקורות ודעתם של גדולי הדורות התגובה הייתה "אתה אומר דברים שמעולם לא לימדו אותנו ולא סיפרו לנו עליהם, יש כאן באמת נושא שיש לעיין בו מחדש".

ר' לוי יצחק לדרמן: שמעתי מאחד מגדולי תלמידי החכמים, שמי שרוצה לאהוב את ארץ ישראל, שילמד בספר "ויואל משה" ויראה כמה חשיבות יש למצווה זו. רק יבין שכל המגמתיות של הספר, היא רק כדי להוציא מליבן של צדוקים. ההשגחה העליונה הייתה צריכה את הדבר בשעתו כדי להיות אנטי-תזה לשיטת הציונים, אבל ברור שהכל זה רק אמצעי להציל מהשקר שהיה אצל אנשים שרצו את ארץ ישראל שלא בקדושה. היום בדרוננו, ודאי שהציונות מתה, וצריכים לחזור חזרה לכל דברי הנביאים ומאמרי חז"ל, שארץ ישראל שקולה ככל המצוות.

ר' אהרן שמעדרא: כשהוצאתי את הספר על יישוב ארץ ישראל חשבתי שבוודאי יהיו קבוצות של קנאים שיתנגדו לספר, אולם נוכחתי לדעת שאין מתנגדים לכל הרעיון. מה שיש מתנגדים, זה רק מחוסר ידע, ולא בעיקרון.

ר' יוסף אליהו שטיינברג: יש ציבור שלם שרוצה לשמוע רק שצריך לפנות אליו, לפעמים בדרכים עקיפות.

ר' יהודה וידר: ב"ה המסרים מגיעים לכל הציבור. הופתעתי לשמוע מבנו של אחד האדמו"רים המפורסמים של דורינו, שהוא נותן את זה לאביו כל חודש. הוא גילה לי את זה כשראה אותי מחלק את העלונים.

ר' דוד מלינובסקי: אני דווקא גיליתי שישנם גם רבים מתוך ציבור יראי ה' שדרישת ציון על טהרת הקודש היא דבר בלתי נפרד מהם, והם חשים באמת כדברי ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל "כי הארץ הקדושה היא נקודת ליבנו באמת", ואכפת להם באמת שארץ ישראל תלך ותתרחב, ואף על פי שלצערו לא נותנים להם מספיק במה ציבורית, מכל מקום רבים מאד הם.

ר' אהרן סירקין: יש כל כך הרבה אנשים בציבור החרדי שמבינים את הדברים בעצמם. בכינוסים של קדושת ציון הגיעו מאות אנשים שלא האמנתי שיתחברו לדברים, כנראה שלא אלמן ישראל ומי שלומד תורה בכל מקום הקב"ה פוקח את עיניו. אנשים מבתי מדרשות רבים מבינים את הדברים מדעתם בלי שיהיה צורך לשכנע אותם.

ר' יחזקאל טופרוביץ: אחוז לא מבוטל קשוב, היום יותר מתמיד, גם לתכנים שלא הורגלו להם. זה גם מסוכן בפני עצמו, ועוד יותר מסוכן אם לא נלמד לתעל את הפתיחות לכיוונים של קדושה.

ר' אהרן שמעדרא: כשהתחנתני, אחד הדברים שהיה על זה וטו שאסור לדבר מזה, זה ענין המגורים בארץ ישראל. אני מאד רציתי לבא לגור בארץ ישראל, אולם אשתי היתה בת מנשטטר ושם מקום מגורי ההורים, גם היה לה ניסיון ילדות לא מחמיא כל כך לארץ ישראל, ולא רצתה בשום אופן לדבר מזה. אולם מיד כשמרן מבעלזא שליט"א אמר לבוא לארץ ישראל היא הייתה הראשונה, שעל אף שהיתה לה עבודה בחו"ל, ובדיק או קנינו בית חדש למגורים שם, היא לא רצתה לשמוע מכלום ומיד עזבה את הכל ובאנו לגור בארץ ישראל.

עוד נקודה, כשהתחלתי בפעולות לבניין ביהמ"ד באשדוד, אמרו לי הרבה עסקנים וידידים, אתה בסך הכל אברך כולל ואתה נכנס לנעליים מדי גדולות עליך, מי יעשה לך תוכניות, איך תעשה אישורים, ואיך תעשה מכרז ופיקוח על כל הקבלנים? כשנכנסתי עם כל ההתלבטויות אל מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א, אמר "אם עושים, הקב"ה עוזר, אתם רק צריכים להתחיל", ובאמת היו הפתעות גדולות והצלחנו מעל למשוער.

וזה מסר חשוב לכל אחד לא לרפות ולהתעצל מעשייה, ואף שלמראית עין נראה שאין שום דרך להצליח, בכל זאת יש להשתדל, וכך יהיה מקום לברכה לחול.

ר' ישראל רוזנברג: כשאני מסתכל סביבי בעין בוחנת אני מקבל חיזוק רב מהרבה אנשים פשוטים שהשפיעו רבות בעולם, לא בגלל שהם עשו דברים מעבר לכוחות הרגילים ולא בגלל שעשו דברי פלא, אלא בגלל שהם פשוט עשו במקום שאחרים לא עשו. אני מקווה שברבות העסק יהיה ריבוי התקדמות עד שידעו כולם את העניין על נכון ויעשו למענה.

מה אתה רואה בתפקיד של אגודת קדושת ציון?

ר' בצלאל גנז: המטרה העיקרית של אגודת קדושת ציון על פיה הבנתי היא גילוי המקורות העוסקים בנושא, והדעות של רוב גדולי ישראל בדורות האחרונים שהיו בעד שיבת ציון על טהרת הקדש, וזה הוסתר וצונזר מעיני הציבור מכל מיני סיבות, שגם אם הייתה לזה איזה הצדקה בשעתו, היום צריך לחזור לאמיתה של תורה. התוצאות המעשיות יבואו מעצמם כמו כל נושא שהציבור החרדי בטוח בחשיבותו.

ר' יהודה לוי



הגברת היישוב היהודי במקומות בהם מצויים בני עמים אחרים היא בהחלט יישוב ואף כיבוש ארץ ישראל.

ר' אהרן סירקין



הגיע הזמן להחזיר את ההשקפות החרדיות המקוריות של רוב גדולי ישראל, שראו באוד חיובי את מצוות יישוב ארץ ישראל.

ר' אהרן שמעדרא

מה שעשו הקומוניסטים בכפפות שחורות, עושים הדמוקרטים בכפפות לבנות, כמו גזירות החינוך, וגזירות השחיטה, בארצות המערב, ועוד ידם נטויה רח"ל.

המצב בארץ ישראל תלוי הרבה בריבוי יהודים חרדים כאן, וע"י שיבואו עוד יהודים לארץ ישראל, יוכלו לשנות כאן הכל ולהשפיע כאן שיתנהגו יותר בדרך התורה.

ר' ישראל רוזנברג



הרבה אנשים פשוטים השפיעו רבות בעולם, לא בגלל שהם עשו דברים מעבר לכוחות הרגילים ולא בגלל שעשו דברי פלא, אלא בגלל שהם פשוט עשו במקום שאחרים לא עשו.

צריכים לדבר לכל הציבורים כפי השפה שלהם, אל עם ועם כלשונו, מדינה ומדינה בכתבה.

ר' יוסף אליהו שטיינברג



אני משתדל כבר ארבע שנים לעזור לאנשים להתחיל ללבוש תבנית ולהנגיש להם את חומרי הלימוד כדי שיוכלו להיווכח באמיתות התבנית ולהגיע למסקנות.

ר' דוד מלינובסקי

היו שחשבו שדרישת ציון היא חס ושלוש דבר הכרוך בפריקת עול תורה ומצוות, והיו שניצלו את המציאות הזו להראות כאילו ארץ ישראל היא 'ארץ אוכלת יושביה' ברוחניות חס ושלוש.

רבי יוסף חיים זוננפלד התעקש, במסירות נפש של ממש, ללכת בזמן מאורעות תרפ"ט דווקא דרך שער שבם, כדי שלא יוכלו הערבים לחשוב שהצליחו לגרש את היהודים אפילו ממקום אחד בירושלים.



דברים לגליון היוכל

הרב אבא שלמה גולדברג

**גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים הנה מלך
יבוא לך צדיק ונשע הוא עני ורכב על חמור ועל
עיר בן אתנות.** (זכריה ט' ט')

וקשה.

א. מה משמח בזה שהמשיח הוא עני, ורוכב על חמור, והרי זה הביטוי של גאולה 'בעיתה' בדרך הטבע ולא ניסים, וכי דווקא מפני שהמשיח לא יעשה ניסים זו סיבה לכך ש"גילי מאד בת ציון"? (סנהדרין צ"ח א, וכלשון האור החיים במדבר כ"ד "פירוש שיקום שבט אחד מישראל כדרך הקמים בעולם דרך טבע, על דרך אומרם (דניאל ג) ושפל אנשים יקים עלה, שיבא עני ורוכב על חמור ויקום וימלוך")

ב. מה התוספת בפסוק הנה מלך יבוא לך, מה באה להוסיף המילה לך?

והתשובה היא הפלא ופלא, כי הנה כאשר מדברים על גאולה ניסית, חוץ לגדר הטבע, וניסים עצומים ונוראים, גורם הדבר יראה וריחוק בליבות ישראל.

והסיבה לזה שאנשים מפחדים שתבוא הגאולה היא: כי הפרשנות האוטומטית לגאולה של חוץ לדרך הטבע, היא ביטול העולם איך שהוא מוכר לנו היום, וזה מפחיד מאד, מפני שניסים כאלו הרי הם ביטול הבחירה, ואנשים מרגישים שאם לקחת להם את הבחירה כאילו לקחת להם את האישיות, ומה באים כל מיני חרדות, וכן תחושות לא נעימות של "מי יודע אם נהיה ראויים"

אבל הלא חלק מרכזי מהאמונה בגאולה ובמשיח, הוא שזה לטובתם ולהנאתם של ישראל, ולא עוד אלא שמחויבים אנו לצפות לו, וכלשון הרמב"ם (מלכים י"א) וכל מי שאינו מאמין בו, **או מי שאינו מחכה לביאתו** לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר אלא בתורה ובמשה רבינו. ואם כן ליבנו בפחד ימלא, כיצד אע"פ שיתמהמה **נחכה לו**?

ואם תאמר יבא תישיב ויתרץ קושיות ואיבעיות, אם כן כיצד היום בטרם בא משיח צדקנו נוכל להתחמם בשמחת אמונת ביאתו, ואיך נקיים ההלכה אשר מחובתנו לחכות ולצפות לו?

לכך מתנבא זכריה וקורא בשם ה': "גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים" ומה גילה זו עושה, ומה קול תרועה אשר אנוכי שומע? "הנה מלך יבוא לך" - יבוא לך, דייקא לטובתך והנאתך, ופן מתייראת את, ושמא מפחדת את, ושואלת כיצד אגיל כיצד אריע, הלא זה מפחיד מאד כאשר "ימטו מוסדות תבל", אל תיראי ואל תפחדי, כי גם היום בטרם בא מלך, גם היום כאשר המצב הוא יבוא לך, לשון עתיד, יש בכוך להגיל ולהריע, כי: "צדיק ונשע הוא, עני ורכב על חמור ועל עיר בן אתנות".

אל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים, ומחדש דברים בעולם, או מחיה מתים, וכיוצא בדברים אלו שהטפשים אומרים. אין הדבר כן. (רמב"ם מלכים י"א)

גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים, הנה מלך יבוא לך, עני ורוכב על חמור, אני מאמין בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה עם כל זה **אחכה לו**.

י"ד האגודה הרב יהודה אפשטיין

התרגשות אוחזת בכולנו בהגיענו לגליון היוכל - הגליון ה-50 של אגודת 'קדושת ציון' - התאחדות החרדים לדרישת ציון על טהרת הקודש. מי שנכח במפגשים הראשונים יודע עד כמה היה זה נראה כרחוק מהמציאות שנחזיק מעמד זמן רב כל-כך, והעלון אף ילך ויתעצם עם הזמן, כאשר האגודה אף מצליחה להרחיב את מעגל הפעילות אל מעבר לעלון - לשיעורים, סיורים, טיולים, מפגשים, חוגי-בית ולעוד שלל פעילויות, כאשר כל העת מצטרפים יהודים יקרים שטרם הכרנו, ממגוון הקשת הרחבה של הציבור החרדי בארץ ואף בתפוצות.

המייסדים עוד זוכרים את אותו מפגש במעלות דפנה, כשהגיעו 17 אנשים, ואף זה היה נראה בעינינו כהצלחה מסחררת. הותיקים אף יותר זוכרים את הסינויות שנעשו קודם לכן להקים גוף שייצג את דבר ה' בנושאים הבעורים הללו - אם מדובר במפגש שנערך על גגו של אחד החברים ברובע הקרוי 'מוסלמי' בעיר העתיקה, ואם מדובר בנסיון של חמשה חברים לשבת ולראות מה ניתן לעשות באחת הישיבות בירושלים. ישנם גם אלו הזוכרים לטוב את ארגון חלמי"ש, אשר כבר קדם לנו בכעשר שנים, אולם לדאבונו לא הצליח להתרומם כפי שרצו החברים, והחשש היה כבד, שמא זה יהיה גם גורלה של 'קדושת ציון'. יזכר לטוב גם העלון 'נחלת ה' אשר הקדים אותו בהפצת חיבת הארץ בקרב הלומדים, אך גם הוא לא הצליח להחזיק מעמד ואף לא התימר להקים אגודה.

בשל כל אותם נסיונות שלא עלו יפה, בשל כל תנאי הפתיחה הבלתי-אפשריים לכאורה - אני רואה בהופעתו של גליון ה-50 כציון דרך יותר ממשמעותי. מדובר בתקיעת יתד איתנה שלא תמוט בציבוריות החרדית, ומי שמכיר את התפתחות האידיאות בציבור זה מבין עד כמה הדבר הוא בעל משמעות.

בתקופה האחרונה עברנו גם נסיונות לא פשוטים, כאילו באו לעכב את אותה תקיעת יתד, ומגפת הקורונה לא פסחה על העלון שלנו, שעה שבת-הכנסת והישיבות - המקומות העיקריים בהם מחולק העלון - היו נעולים על סורג ובריח. על-אף הכל, החלטנו לא לשקוט על השמרים, ואף להרחיב את הפעילות, ובעיצומו של משבר הקורונה, כאשר בתי-עסק נסגרים וכל אחד מסתגר בביתו - שכרה אגודת 'קדושת ציון' משרד חדש, אשר ירכז את כל הפעילות הברוכה החל בעלון - בכתיבתו, הדפסתו והפצתו וכלה בשיעורים, בטיולים ובכל הפעילויות החשובות שעומדות לפנינו.

גליון זה יוצא, כפי שאתם רואים, במתכונת שונה מהרגיל, כאשר התוכן מוקדש יותר להצגת פניה האנושית של האגודה, וזאת לנוכח העובדה שרבים תמהו עד היום - מי אתם באמת, אגודת 'קדושת ציון'? האם מדובר באמת בתופעה שקורמת לה עור וגידים בלב ליבו של קהל יראי ה', כאשר אברכים מסלתה ושמנה של היהדות החרדית לרבידה השונים, לצד בעלי בתים חשובים, מתעוררים לפן הלאומי של תורת ה' וחפצים ליטול חלק בתהליך הגאולה המתרחש לנגד עינינו? או שמא מדובר בשני אנשים תמהוניים ועלומי-שם, היושבים להם באיזה מרתף אפוף סגירות ומקלידים את הגיגיהם תחת שמות שונים ומשונים, ללא כל השפעה ממשית על דעת הקהל? דומני, שתשובה ברורה ומוחצת ניתנת לתמיהה הזו מעל גבי הגליון הנוכחי, ויותר מכך - בכל פעם בה מתכנסים חברי האגודה, וכל חבר חדש שמגיע מבין מיד מה מתרחש לנגד עיניו.

לדאבונו, הקורונה מנעה מאתנו לקיים את הועידה אליה התכוננו כה רבות ביום ירושלים, כפי שעכבה את הוצאת העלונים. תקוותנו לפצות את הציבור היקר במהרה ככל שיהיה באפשרותנו. הגליון הבא - בעזר ה' - יחזור למתכונת התורנית הרגילה, שכה התחבבה על יושבי בית המדרש.

בברכת יובל שמח לגליון, בברכת בריאות איתנה וכל הישועות לכל הקוראים היקרים, לכותבים המסורים ולכל הצוות המלווה את הוצאת העלון ולכל המפיצים ושאר הפעילים המסורים,

עם האנשים הרלוונטיים במקומות האלו, כדי לתדרך את המתיישב החדש. דברים אלו יכולים מאד לעזור למתעניינים ברכישת דירה, ולהתיישבות ברוגע והנאה.

ר' יהודה וידר: צריך לעורר מחדש את האהבה הישנה. אני נכד ליוצאי הונגריה, ויהודי הונגריה מאז ומתמיד חשקו ואילו למושב להם בארץ ישראל. שכונת "בתי אונגריין" בירושלים עיה"ק נבנתה על ידי אותם יהודים תמימים וישרי דרך, שמכרו את כל אשר להם ועלו לחיות חיי דוחק וצער בארצנו. כיום קהו הרגשות, ואין כמעט שאיפה אצל בני הציבור החסידי דרי חו"ל לעלות ארצה. אני סבור כי האגודה צריכה לפעול גם בעניין הגברת המודעות של תושבי חו"ל על ידי עלונים ועוד חומרים ביידיש ובאנגלית, ונתינת מענה ועזרה לחפצים בכך.

ר' יוסף אליהו שטיינברג: על האגודה להיות ראש החץ בהפצת כל מה שקשור לתודעת הגאולה, ובעיקר בהאדרת המצוות הקשורות לארץ ישראל.

מילה לסיום?

ר' יחזקאל טופרוביץ: חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי א-לוקינו.

ר' דוד מלינובסקי: אביא מדברי הגר"י אברמסקי זצ"ל בהקדמה לספרו 'ארץ ישראל': "אשרי האיש שיש לו חלק בבנין הארץ בחומר וברוח; בעבודה חומרית הוא משדד את אדמתה בונה ערים ונוטע כרמים, וברוחו הוא מרגיש את אותה ההרגשה האצילית שרגליו עומדות על קרקע המשכן של ישראל ותורתו. אין מנוחתם של ישראל כבוד, אלא על נחלתם, על אמונתם ועל תורתם."

ר' לוי יצחק דרמון: בתקופת הקורונה הזאת, רואים בעיני בשר כמה שאנחנו נמצאים בארץ טובה, כמו שהנביא יחזקאל מבטיח, אחי שעם ישראל חוזר לארץ ישראל, "אדם לא תאכלי עוד וגוייך לא תשכלי עוד". זה נוגע אלינו בכל פעם שמברכים ברכת המזון, להודות על ארץ חמדה טובה ורחבה שאנו נמצאים בה.

כל כיבוד אב ואם מזכה באריכות ימים בארץ ישראל דייקא. כשספרו לר' יוחנן ש"איכא סבי בבבל", ותמה הרי "למען ירבו ימיכם, על האדמה כתיב", הבין זאת רק אחרי ששמע שמשכימים ומעריבים לבתי כנסיות ובתי מדרשות. היום, כשבתי הכנסת ובתי המדרש סגורים, חוזרת שאלת ר' יוחנן, ואולי לכן בחו"ל קיימת סכנה גדולה יותר למבוגרים. אנו, תושבי ארץ הקודש, בעצם המצווה של יישוב ארץ ישראל זוכים לאריכות ימים, גם בעת שלצערנו בתי הכנסת סגורים.

ר' יהושע ויסמן: אני שמח שאני זוכה לחיות ולעבוד את ה' בדור בו רואים איך מתגלגל מול עינינו קיום הנבואות.

ר' יוסף אליהו שטיינברג: אני מלא הערכה לר' יהודה אפשטיין על כך שהוא מצליח להכיל כל כך הרבה אנשים שונים ולאגד אותם יחד למטרות הקדושות של האגודה.

ר' יהודה וידר: הצטרפו למהפכה! דרושים מפיצים לעלונים בכל רחבי הארץ!

ר' אהרן שמעדרא: אין מילים. הפעילות סביב נושאים אלו חשובה מאד, ומקרבת את הגאולה השלמה. שנזכה במהרה ל'ועלו מושיעים להר ציון לשפוט את הר עשיו והייתה לה' המלוכה'.

מה דעתכם?

הזדהיתם עם הדברים?
יש לכם מה לתרום לשיח?

שתפו אותנו בפקס 079-5383396
או במייל: kdst.office@gmail.com

ר' ישראל רוזנברג: חשוב ההסברה לכל שכבות הציבור. לדעת צריכים לדבר לכל הציבורים כפי השפה שלהם, אל עם ועם כלשונו, מדינה ומדינה ככתבה, כל ציבור יש לו "שפה" משלו.

ר' אהרן סירקין: צריך לעורר מודעות, שאנשים יכירו ויעריכו את העובדה שהם גרים בארץ ישראל. שיבינו שזאת התורה לא תהא מוחלפת, וארץ ישראל ובניין ירושלים הם לא דברים מופשטים. מצוות ישוב ארץ ישראל זה לא איזה פרט שולי, אין סוף ברכות בתורה הם על ירושת הארץ.

ר' לוי יצחק דרמון: כל מה שדיברתם זה בתחום ההסברה, אבל האגודה משמשת בעוד תפקיד חשוב, "אגודה" כשמה, לאגד את כל אותם אנשים בודדים ולהפוך את הדרישה למשהו ציבורי. אינו דומה מועטים העושים את המצווה למרובים העושים את המצווה. בצורה כזאת, אחד לומד מהשני ומלמד את השני, מגפירו אחד בודד נהיה מדורה גדולה ובוועת.

אני מרגיש, שעכשיו התפקיד של כל אחד מאיתנו זה לצאת כל אחד מה"מחבוא", לא להסתתר מאחורי שמות בדויים וכדומה. לא נוכל כך לקיים את דברי דוד המלך, "נפרצה". צריך להתאגד יחד, להתעסק גם בהסברה, וגם ביישוב ארץ ישראל למעשה, ולעורר את האנשים על אבילות החורבן ולציפייה לגאולה, הכל על טהרת הקודש. לא סתם סיסמאות וכדומה.

ר' דוד מלינובסקי: זה לא רק מיעוט של אנשים בודדים. רבים מציבור יראי ה' רואים בעין אחת את כל מה שקורה אתנו כשלבים בדרך לגאולה השלימה, ומבינים שעלינו לעשות באתערותא דלתתא את מה שבידינו. האגודה נותנת במה לאותם רבים, ועובדת לאגד את כולם, שיהיה ניכר שהם רבים. התועלת כפולה, הן לצרף עוד ועוד יהודים יראי ה', והן ליצור כוח ציבורי שיהיה בידו לפעול, כמו שכבר הזכירו. ובזכותו יחוס ה' וירחם עלינו להביא לנו במהר את הגאולה השלימה, שכולנו מצפים אליה.

ר' אהרן סירקין: אנשים לרוב לא מאמינים שיש ארציות מתוקנת, ומחפשים את התיקון בעולמות העליונים. ובאמת קשה לנו בעולם המקולקל אחרי חטא אדם הראשון להאמין בכך, וזו היתה קושיית אברהם אבינו במה אדע כי אירשנה, והקב"ה השיב ידע תדע וכו', ששעבוד מצרים הכין את ישראל לזכות לירושת הארץ שאוררה ונשחתה. ופסגת הזמנים של עם ישראל הייתה בזמן שלמה שאיש תחת גפנו ותחת תאנתו, שממש ירשו את הארץ בלי מפריע.

וקללת הקללות שקוראים בתשעה באב היא 'כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ וגו' והפך ה' אתכם בעמים וגו' ועבדתם שם בגויים וגו' עץ ואבן וגו', שכל הדר בחו"ל דומה כמי שאין לו א-לוה, שזה כתוב גם בואתחנן, גם בדוד המלך 'כי גרשוני היום מהסתפח וגו' לך עבוד אלהים אחרים', וגם באברהם אבינו בברית המילה בפרשת לך לך ויעיין שם ברש"י. וכן הרש"י הראשון בתורה הידוע, וכן כל התורה שבכתב ושבעל פה סובבת על ירושת הארץ בלי גוזמא כלל, ומשום מה עדיין לרוב הציבור זה נשמע עניין צדד?

ר' אהרן שמעדרא: חשוב להביא ולעודד את הרעיון של מגורים בארץ ישראל, ולפרסם ולדבר תמיד על המעלות הגדולות, אפילו במובנים הגשמיים, בדירת ארץ ישראל. כמו כן אני חושב, שחשוב מאד לעשות רשימה מהערים הרלוונטיות למגורים לציבור חרדי.

ר' יהודה לוי: הן נמצאות בכל חלקי ארץ ישראל, בגליל, בנגב ובכל מקום. כדאי שנבין שהקב"ה לא גלגל לידנו מצוקת דיו, אלא משימת דיו. ואדרבה זה שאין דירות בערים החרדיות זוהי קריאה מלמעלה, ללכת לגור במקומות שעדיין אין מספיק חרדים, להפריח את השממות הרחובות.

ר' אהרן שמעדרא: צריך לרכז את הדברים החשובים והמעשיים שצריכים לדעת על אותם הערים: לאיזה קופת חולים כדאי להצטרף במקום זה, מי הרבנים במקום, איזה מוסדות תורה יש במקום, איזה בנק בדרך כלל ייתן משכנתאות בנוחיות, עם איזה בנק עובר ושב כדאי להתעסק, מי העסקנים והאנשים הטובים שכדאי להיות אתם בקשר, מתווכים טובים וכו'.

אולי צריך אפילו שיהיה איש קשר מהאגודה שיהיה בקשר



ראיון מיוחד עם איש ירושלים

הרב ישראל גליס
על ימי שחרור ירושלים

עורך: הרב אברהם פ.



לרגל מלאת 53 שנים למלחמת ששת הימים על כל ניסיה ומוראותיה, בה זכינו שנתן השי"ת אויבינו בדינו, וזיכנו להשיב אלינו את כל חבלי ארצנו, ובתוכם המקומות הקדושים, מערת המכפלה, קבר רחל, קבר יוסף, וכמובן גולת הכותרת עיר קדשינו ירושלים תובב"א והר האלקים הר מרום הרים. ישבנו לשיחה עם 'איש ירושלים' - הרב ישראל גליס שליט"א, ששיתף אותנו בזכרונותיו מאותם ימים מופלאים.

לעזור שם, התקבלנו בברכה והחילונו לסייע בטיפול בגופות ובקבורתם במהלך שלישי בלילה, היתה זו הפעם הראשונה שראיתי מתים...

קרה אז נס לאבא שלי, כי הצורה להתגונן מההפגזות הייתה, שכאשר ישנה הפגזה, היו קופצים לקברים הפתוחים ומסתתרים בהם. אך זה לא היה יעיל לחלוטין, מאחר ועדיין היה אפשרי שינתזו רסיסי פגז פנימה. היות ולא יצאנו משם מיום שני בלילה, נשלח משהו לקנות אוכל בעיר, כל אחד נתן לו כסף, וגם אבא שלי נתן לו כסף כדי שביא אף לו מעט אוכל. הארנק של אבי היה מונח בדרך כלל בכיס האחורי, ולאחר שהוציא את הארנק ונתן לאותו אחד את הכסף, הכניסו משום

בזמן שפרצה המלחמה, אני למדתי בישיבת חברון, ואבי היה ברבנות הצבאית. המלחמה פרצה ביום שני בבוקר, וגייסו את כל מי שהיה אפשר למלחמה. את רוב הצעירים הורידו לסיני, ואת חלקם שלחו לגולן. את אבי גייסו עוד ביום שני, כי כבר באותו לילה היו ההרוגים הראשונים באיזור ארמון הנציב. הערבים באו ממקום מגוריהם בג'בל-מוכבר לאיזור בו שוכנת כיום שכונת ארמון הנציב - שאז טרם הייתה שם, הם הגיעו עד היכן שנמצא כביש "דרך חברון", והחיילים הראשונים שלנו נשלחו להלחם בהם, ושם נפלו ההרוגים הראשונים.

אז לא היו כ"כ חיילים בירושלים, כי רוב מי שגויסו נשלחו לדרום כפי שאמרתי, ומי שנשאר כאן היה מה שנקרא "החטיבה הירושלמית", שהייתה מורכבת מאנשים מבוגרים, כמעט ללא ציוד, היה אחד עם ג'יפ במחנה שנלך, ועוד כמה עם רובים, ממש עלוב. ההרוגים הראשונים היו באותו לילה שם, ואז גייסו את אנשי הרבנות הצבאית לעסוק בקבורתם.

ביום שלישי כאשר ראיתי שאבא שלי לא חוזר, הבנתי שהוא בהר הרצל, והחלטתי ללכת לעזור. היות ותחבורה כבר לא הייתה, צעדתי ברגל מישיבת חברון עד הר הרצל. כל מי שבא לעזור, קיבלו אותו בכבוד, כי היה המון עבודה, והם היו אנשים מבוגרים, שגם צריכים לנוח, והיה צורך רב לעזור להם, ולכן כל מי שהגיע להציע עצמו לקחוהו לעבוד, אע"פ שלא היה שייך לצה"ל. כך אני ושאר חברי לספסלי ישיבת חברון שבאו ג"כ



מה לכיס החולצה. אח"כ אכן הייתה הפגזה, ואבי נכנס לקבר ריק שהיה על ידו, אך אכן, רסיסי מהפגז עף לתוך הקבר, אלא שהוא נתקע בתוך מטבע של 25 אגורות שהיה בתוך הארנק בכיס החולצה, וכך אבי ניצל ממוות, הרסיס והמטבע שמורים אצלי עד היום.

למחרת הגיעה ידיעה שמטוס שלנו נפל באזור קבר רחל. האיזור היה כולו ממוקש, ולכן אנשים לא רצו ללכת להביא את הטייס, והוחלט לעשות הגרלה על מי יוטל ללכת להביאו. תוך כדי כך הגיעה הידיעה על שחרור קבר רחל, וממילא כל אותם ירושלמים שהיו שם על הר הרצל רצו לזכות בגורל כדי שיוכלו בדרכם שמה, להכנס גם לקבר רחל. זכו מי שזכו, ואני אע"פ שכלל לא הייתי מחוייל, פשוט קפצתי איתם אל תוך ה'קומנדקר', ונסענו. אנחנו היינו הראשונים שהגענו לקבר רחל אחרי מי ששחרר את הקבר שהיה הרב גורן. הוא הגיע ראשון למקום, תלה שם את הדגל, והמשיך לכיוון חברון, הוא היה זה שדחף מאוד לרוץ קדימה ואחרי קבר רחל לכבוש את חברון ומערת המכפלה, האחרים מאוד חששו מזה כי היא הייתה עיר של רוצחים ועוד זכרו את מה שהם עשו בתרפ"ט, ולכן לא כ"כ רצו ללכת לשם, אך הוא דחף ואכן נסעו לכבוש את חברון. למעשה בסוף היא נכבשה ללא קרב כלל, אף לא אחד מכל הרוצחים שלה העיז לצאת מהבית.

אנחנו על כל פנים הגענו לשם אחרי, יצאנו מקבר רחל, והלכנו להוציא את הטייס. היינו ארבעה אנשים עם האלונקה, וא' התחכם ושם את הרגל בצד, מעבר לתחום שהיה מסומן כבדוק, ודרך על מוקש ואיבד את רגלו, הוא היה יהודי מבוגר והיה "זקן הפצועים".

משם חזרנו להר הרצל. ביום חמישי בבוקר בשעה 11 הגיע הידיעה שהכותל שוחרר. אנחנו היינו בהר הרצל, וכמובן רצינו להגיע, חיכו שתגיע ההודעה שהעיר טוהרה מהצלפים, והחיילים המשחררים עזבו, ואז עלינו על 'קומנדקר', נסעתי איתם ונכנסנו דרך שער האריות, לא פנינו להר הבית אלא המשכנו את רחוב 'ויה דלרוזה' עד הצומת עם 'הגיא', שם ירדנו וצעדנו ברגל עד הכותל המערבי, הרחוב הצד ההוא שהיה... עדיין לא הייתה אז גישה אזרחית עד חג השבועות אבל אני הייתי עם החיילים.

כל מי שהגיע לשם מספר על התפילות והבכיות, אנשים נישקו את האבנים ובכו והתרגשו, הלא היו שם אנשים שעזבו בתש"ח

וחזרו כעת והתרגשו התרגשות גדולה, אני הייתי צעיר ולא היו לי זכרונות מהמקום, ומה שידעתי היה רק מספורים. אמנם, מה שאני חיפשתי היה משהו אחר.

בכל השנים שלא יכלו להגיע לכותל, היו עולים לגג של קבר דוד בהר ציון, משם היו יכולים לראות את שתי השורות העליונות של אבני הכותל, היום לא רואים את זה בגלל שני עצי ברוש שצמחו שם והסתירו את זה אבל אז הם טרם היו. בירושלים היה יהודי עממי פשוט, ר' אליהו נענע - קראו לו, היה לו קיוסק ברחוב צפניה פינת יחזקאל, ובכל יום ג' שהיה המנהג שאחזה"צ החנויות סגורות, הוא היה הולך לשם, יושב על הגג ואומר תהילים, וחוזר בערב. פעם אחת הוא ראה אותי ואמר לי בא תעזור לי. הלכתי איתו, דרך ימין משה היה איזה שביל, לא

יכלנו ללכת בדרך רגילה כי למעשה הר ציון היה מובלעת, לכן היה צריך לבא אליו דווקא ע"י השביל הצדדי הזה. לאורך כל הדרך הוא אסף לחמים שהיו על הגדרות, וכשהגענו לשם הרטיב את כל חתיכות הלחם במים ונתן ליונים, אמרתי לו - לזה סחבת אותי עד לפה? תעשה את זה ליד הבית שלך! הוא נענה ואמר לי, תסתכל טוב מה אני עושה, והנה אני רואה דבר מופלא מאוד, שבפירורי הלחם הוא שם פתקאות והיונים שהיו באות לאכול היו נוטלות את הפתקאות, עפות עמן לכיוון הכותל המערבי ודוחפות את הפתקאות בין סדקי האבן בכותל, זה היה מחזה מדהים, ומספר פעמים לאחמ"כ הצטרפתי אליו לראות



את התופעה הזו, ואף הבאתי משהו שצילם את זה.

כשאנו הגענו לכותל המשוחרר סוף סוף, אני חפשתי את הפתקאות של ר' אליהו נענע, ואכן ראיתי שם המוני פתקאות, אספתי אותם ובחזרתינו, הבאתים אליו הביתה, היכן שהיה



גר ברחוב 'האמרכלים' פינת 'יוסף בן מתתיהו', אמרתי לו: "אליהו, תראה הנה הפתקאות ששלחת לכותל המערבי". אך הוא בראותו את זה גער בי - "למה לקחת אותן, זה שייך לכותל". והחליט: "אני רוצה ללכת להחזיר את זה". ניסיתי לומר לו - "לא יתנו לך להכנס, אין כניסה לאזרחים", אך הוא החליט ללכת, ואכן הלך והסביר לחיילים שם את כל הסיפור של הפתקאות האלה, כששמעו החיילים את הסיפור, הצמידו לו 2 חיילים שישמרו עליו, וליוו אותו עד הכותל כדי "להחזיר לו את הפתקאות".

דבר נוסף שהיה, כשחזרנו את הדרך חזרה מהכותל, עברנו דרך הבניין איפה שהיום ישיבת 'עטרת כהנים', זה היה הבניין של ישיבת 'תורת חיים' של ר' איצלה וינוגרד, ישיבה מאוד מפורסמת, שהרבה גדולי תורה למדו בה, בנו של הרב קוק - הרב צבי יהודה, למד שם, ועוד גדולי תורה. זו הייתה ישיבה מיוחדת, היו באים בשבע בבוקר ועוזבים בשבע בערב, מביאים עימם לחם יבש ומים ולא זזים מהישיבה כל היום. היא הייתה המעוז האחרון שנעזב בתש"ח, ועזיבתה חתמה את סילוק היהודים מהרובע המוסלמי בפרט, ומהעיר העתיקה בכלל. זו הייתה ישיבה של למדנים, ישיבה מאוד מיוחדת, ואני שמעתי הרבה סיפורים עליה.

לכן בהליכתנו חזרה דרך רחוב הגיא ביקשתי מאבי שיראה לי היכן הייתה ישיבה זו. אמר לי אבי - "הנה, בא תראה". ניגשנו למקום, הדלת הייתה נעולה, אבל היה תלוי עליה סדין לבן שזה היה סימן כניעה, כל הערבים תלו סדינים לבנים על הבית שלהם להראות שהם נכנעים ואין כאן מחבלים או נשק. דפקנו, פתח איזשהו ערבי, ושאל "מה אתם רוצים"? אמרנו לו "להכנס פנימה", נכנסנו עם קבוצת חיילים, בעיקר מהרבנות הצבאית, ועלינו למעלה לביהמ"ד, נכנסנו להיכן שהיה ביהמ"ד, וראינו שהערבי שהתנחל בה

חילק את ביהמ"ד בקירות מעץ ועשה לו חדרים, חדר שינה חדר ילדים וכו', אך ארון הקודש נשאר כצורתו סגור בשני בולי עץ. ניגשנו ופתחנו אותו, ומצאנו בתוכו את הס"ת עומד בדיוק



בפרשת 'בחוקותי' שהייתה אז פרשת השבוע. הישיבה נעזבה בתש"ח בדיוק בתאריך כ"ח אייר, ואנו שבנו אליה, לאחר תשע עשרה שנה מדוייקות, באתו יום בו נעזבה - כ"ח אייר תשכ"ז!! וא"כ את הס"ת מצאנו פתוח בפרשה בה נעזב - פרשת בחוקותי, אשר היא היא הייתה ג"כ פרשת השבוע באותו שבוע בו מצאנוהו! בכ"ח אייר לאחר י"ט שנים. לקחנו אותו איתנו, במשך שנים החזיק בו הרב יוסף בא גד, ואח"כ כשקמה שם ישיבת עטרת כהנים הוא נתן להם, והוא נתן היום בארון הקודש שם.

ברדתנו חזרה למטה, ניגש אלי בחור ערבי צעיר מהמשפחה שגרה שם, והתעניין לפרש ההתרגשות הגדולה שאחזה בנו שם, "מה קרה" הוא שאל, "מה התרגשתם, מה בכיתם, מה ראיתם פה"? סיפרתי לו מה הייתה הישיבה... ומי היו האנשים... וכמה ההתרגשות גדולה כשנמצאים כאן אנשים שעוד היו חלק מהישיבה. הוא התפעל מההתרגשות הזו, ואחרי תקופה הגיע לרב גץ שהוא רוצה להתגייר, מצאה חן בעיניו היהדות... לקח 5 שנים, והרב גץ גייר אותו, הוא הלך ללמוד בישיבת מרכז הרב, ואח"כ התחתן ונולדו לו ילדים והיה גר בשכונת נווה יעקב. לאחר תקופה אני פוגש בו ברחוב, אני שואל אותו לשלומו, מה שלומך וכו', והנה הוא אומר לי "תשמע יש לי בעיה", שאלתי אותו - "מה הבעיה"? הוא אומר לי: "אני רוצה להתגייר לצבא, אך הצבא לא רוצה אותי". חשבתי לעצמי למה שהצבא ירצה אותו... הלא הוא היה ערבי... אבל שאלתי "מה הצבא אומר? מדוע אינו רוצה אותך?" ותשובתו הייתה, "מפני שאני חבר בתנועת כ"ך"...

הוא היה בין כמה בודדים שגויירו אז, היו איזה 3 או 4 ערבים, ביניהם גם נכדו של ראש העיר הרוצח מחברון אחמד ג'עברי, שגם הוא התגייר.

ההרגשה אז בירושלים הייתה שהמשיח בדרך, שאנו מכינים לו את הדרך והכל כבר מוכן, אבל כמו שאמר פעם ר' שלום שבדרון זצ"ל בדרשה: "כשבאה המדינה אחרי השואה - מי שלקח את זה היו החילוניים. כשבאה אח"כ מלחמת ששת הימים וקיבלנו את ירושלים, את שכם, את יריחו, לקחה את זה הציונות הדתית, ואילו החרדים נשארו בצד. הגיעה מלחמת יו"כ, שגרמה התעוררות גדולה לתשובה - מי היו המתעוררים? - החילוניים, אנחנו נשארו בצד"...

הייתה הרגשה של אופוריה, של ניצחון, לפני כן ישבנו בבתים בפחד, הערבים היו ממש על הגבול של מאה שערים, מי שקרא את הספר "זאת ירושלים" של עוזי נרקיס... יש שם תיאור איך מצאו אצלם אח"כ מפות מדוייקות ומפורטות בהן סידרו כיצד יכנסו למאה שערים, לבתי הונגרים וישחטו את כולם.



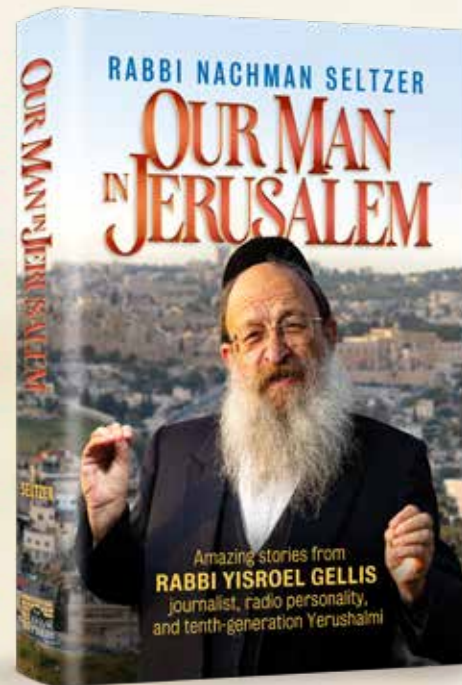
שמעו את חוסיין שואל בקשר מי זה 'גפנר', הם אמרו שכשגפנר הזה מתפלל הוא מנצח את המלחמה, לא צבא ההגנה לישראל, אלא גפנר שעושה תפילות הוא שמנצח את המלחמה.

אני זוכר את ההפגזות, את היריות, אנשים היו בפחד, פחד גדול. בישיבת חברון ישבו בחדר האוכל שהיה מקלט ושמו על הפתחים שקי חול, למנוע כניסת רסיסים, שאכן נפלו שם ברחוב הסמוך. ברגע שהכל שוחרר, אנשים יצאו לכיכר השבת ורקדו ושמחו שהנה שוב קיבלנו את הכותל המערבי, ואפשר לגשת אליו. כמובן שהודו להקב"ה. אני זוכר - בישיבת חברון - אמרו הלל בישיבה, בשנה הראשונה עבר לפני התיבה ר' הירש פאלי ואמר הלל בברכה, הוא בכה ושר... בשנה שלאחריה ג"כ אמרו הלל אך ללא ברכה, ושנה לאחריה כבר אמרו רק פרקי תהילים של הודיה, ולא הלל כלל, א' מרבני הישיבה עבר לפני התיבה באמירת פסוקי הודיה וכולם ענו אחריו, אח"כ כבר נפסק הכל, התקררו...

ביום שישי ר' יחזקאל סרנא החליט ללכת לכותל המערבי, הוא ביקש שיזמנו אל הטלפון את מנכ"ל משרד ראה"מ יעקב הרצוג שהיה חברונע"ר, הוא ואחיו חיים הרצוג למדו בחברון. העלו אותו לקו, ור' יחזקאל אמר לו אני רוצה ללכת לכותל, אמר לו יעקב הרצוג - אבל אי אפשר, אמר לו ר' יחזקאל: "מה זה אי-אפשר?! לא אומרים לראש הישיבה א"א... תבא עם רכב וקח אותי לכותל". הוא הגיע לאחר שעה, וכיון שכבר הגיע קומנדקר

עם שבע מקומות, הצטרפנו אליו עוד כמה בחורים וככה נסענו לכותל. עברנו בשער האשפות והמשכנו לכותל ברגל. בכותל פגשנו את ר' אריה לויין והרב פרדס - רבה של ירושלים. ר' יחזקאל הסתכל, וראה את ר' אריה עומד ובוכה, ואת הרב פרדס מנשק את הכותל, מנשק ומנשק ומנשק, הוא אמר לי: "תשאל את הרב פרדס למה הוא מנשק כ"כ הרבה?". ניגשתי אליו ואמרתי לו שר' יחזקאל שואל כך, הוא ניגש לר' יחזקאל ואמר לו: "הכותל מחזיר לי נשיקות, אני מנשק אותו בחזרה, הוא נותן לי נשיקה ואני מנשק אותו בחזרה, הכותל מחזיר לי נשיקות, הוא חיכה לי 19 שנה"...

פגשנו שם עוד כל מיני "פרוטקציונרים" שהצליחו להיכנס, את ר' צבי יהודה קוק, את הנזיר, הייתה שם פגישה מאוד מרגשת, ר' יחזקאל סרנא פרץ בבכי ודיבר על גדלות המאורע, על ההשגחה העליונה של הקב"ה, הנזיר היה עם בגדי שבת, הוא הגביה את הידיים כך על הכותל המערבי, ובירך ברכת כהנים, ממש - בירך את הברכה "אקב"ו לברך את עמו ישראל באהבה" ואמר את ה"ברכה ה' וישמרך" וכו', וראו איך שהוא פורץ בבכי,



הייתה התרגשות גדולה, הרי הנזיר לא יצא מהבית כל התשע עשרה שנים האלו, כי הוא נדר בשעה שנפלה ירושלים שלא יצא מביתו, זו הייתה פעם ראשונה שהוא יצא מהבית מאז תש"ח, עשו לו התרת נדרים, היו שם חתנו הרב גורן, ובנו הרב שאר ישוב הכהן, וגם הרב אברהם שפירא שהיה שכן ממול הגיע ג"כ לשם והיו עוד כמה שכנים, והתירו לו את נדרו, ואזי הוא נסע מיד לכותל המערבי.

הם לא אמרו דברים מיוחדים, כולם היו תחת שוק, תחת הלם, לא האמינו שהם עומדים שמה בכלל, בכותל המערבי, בלי לפחד, בלי שעריים זורקים עליהם משהו. הייתה התרגשות, אמרו תהילים, אבל אף אחד לא רקד שמה, לא היה מושג כזה של לרקוד שם, מישהו הציע שירקדו, אך ר' יחזקאל סרנא אמר שאין לרקוד, שהרי נמצאים במקום החורבן, באנו למקום החורבן של ירושלים מה שייך לרקוד. הוא אף הוסיף ושאל את ר' צבי יהודה, "נו, מתי נעלה למעלה? זה שחזרנו לחורבן, לכותל המערבי, בסדר, אבל צריך לעלות ללמעלה". רצ"י ענה לו - "עוד קצת תפילות של הראש-ישיבה, ואנחנו נעלה ללמעלה"...

שבוע אח"כ, כשכבר נתנו ללכת, נסענו לקבר רחל ולחברון, ידוע הסיפור המפורסם על ר' חיים שמואלביץ שהגיע לשם ובכה "ויין מאמע, ויין", ויש ע"ז היום שיר... כמה שעות אחריו הגענו אנו, ישיבת חברון, בשלשה אוטובוסים. ר' יחזקאל הלך בראש הבחורים, מקדימה, וכל מאה וחמישים התלמידים אחריו, נכנסנו לקבר רחל, ר' יחזקאל הלך עם המקל שלו וכשהגיע לציון דפק במקלו על הציון וקרא "רחל, אל תבכי, את לא צריכה לבכות יותר", "חברונע בחרים" הגיעו אליך! כששומעים את זה היום אפשר לצחוק, אבל כ"כ מרגש היה אז איך שהוא אמר את זה - "ויין נישט רחל, ויין נישט, חברונע בחרים קומען דא".



יצא לאור

כפי שרבים יודעים, בין שלל פעילויותיה, שוקדת אגודתנו להוציא לאור, לההדיר, לפרסם ולהפיץ ספרים חשובים העוסקים בציון ובדרישתה על טהרת הקודש.

במסגרת זו זכינו לההדיר מחדש את הספר 'ילקוט קרית ארבע' שיצא לאור לראשונה בשנת תרע"ב בירושלים, מעוטר בהסכמותיהם של הגאון רבי חיים ברלין, מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד וחברי בד"ץ פרושים וחסידים ועוד, ושוב לאחר שנת תשכ"ז, כשהתאפשר לשוב לעיה"ק חברון ת"ו, בהסכמת האדמו"ר ר' משה מרדכי בידרמן מלעלוב, זכר צדיקים לברכה.

הוצאנו גם קובץ מאמרים בשם 'נחמו נחמו עמי' על הפטרות 'שב דנחמתא' וכלל נבואות הנחמה מפרי עטם של כמה תלמידי חכמים, הנאמנים לדרכי הלימוד של רבותינו ושואפים להבין את מהלך המאורעות, כשכל אחד מאיר מזווית אחרת את דברי נביאינו.

האגודה אף מסבסדת ספרים שונים, ביניהם הספר המונומנטלי 'אם הבנים שמחה' שנכתב מליבו הטהור ותמצית דמו של הקדוש ר' יששכר שלמה טייכטל הי"ד [הספר יצא לאור לפני כמה שנים על ידי קרן רא"ם בהסכמת הגרי"ש אלישיב זצ"ל].

כעת נמצאים אנו במצב של ביסוס והרחבת הפעילות, ואנו שמחים לבשר על שיתוף פעולה חדש של האגודה עם הארגון "אורא דארץ ישראל" של חברנו ר' יואל יצחק ברמן, הפונה לציבור החרדי

דוברי האנגלית - הן אלו שנמצאים כבר בארץ ישראל, והן אלו שעדיין בחו"ל.

פרי הביכורים של השותפות הנ"ל היא הסדרה החדשה בשפה האנגלית - 'ארץ חמדה: מבט מבפנים' - סדרת כתבות ומאמרים שבכל אחד מהם מוגשת זווית אחרת של 'חוצניק' החי בארץ הקודש ומספר על המגורים כאן בארץ ישראל. חלקם התפרסמו במהדורה האנגלית של 'תד נאמן' בארה"ב ובגיליונות נוספים.

כעת יו"ל הכרך הראשון של מקבץ המאמרים, הכולל בתוכו תובנות וחוויות שונות של כעשרים חרדים מחו"ל שאיוו למושב את ציון. המשתתפים מספרים על גדולתה, ומעוררים את הכמיהה לציון אצל אחינו מהגולה. בספר משובצים ציוריו המרהיבים והנפלאים של הצייר ר' יהושע ויסמן, המעוררים גם הם השתוקקות לציון ותפילה לגאולה השלמה.

הספר יצא לאור במהדורה דיגיטלית עוד לפני חג הפסח וסיפק חומר קריאה מהנה ומחכים למבדדי הקורונה בחו"ל, תוך כדי שהעלה אצלם תהיות לגבי תכלית ישיבתם בארצות נכר. מקווים אנו להוציאו בקרוב גם במהדורת דפוס.

לדברי הרב ברמן, הסדרה - כשמה - מיועדת לתלמידי 'מבט מבפנים' על המגורים בארץ ישראל לאלה



שעוד לא זכו לכך. הדברים נאמרים על ידי אנשים הקרובים להם בדתותיהם והליכותיהם, אנשים שהגיעו מרקע דומה, גרו באותם מקומות, למדו באותן ישיבות ועוד. כך מתחברים הקוראים יותר לנאמר. מטרה נוספת של הסדרה היא לחשוף בפני אותם אנשים את האפשרויות וההזדמנויות השונות שיש כאן לגבי חינוך, פרנסה, מגורים בערים ובקהילות השונות, ועוד, המתאימות למגוון הרחב של הסגנונות והרקעים השונים של הציבור התורני מחו"ל.

הצייר הרב ויסמן, שבעצמו עשה את המעבר מאמריקה, משתף בספר את הקוראים במבטו הייחודי כאמן חרדי (תרגום מאנגלית) - "הרבה תיירים מבקרים בסטודיו שלי בעיר העתיקה. אני משתדל להעביר את ההשראה שלי על גבי הקנווס במטרה להשפיע על המתבונן, בין אם לשאיפה



לדרגות יותר גבוהות בעבודת ה', בין אם לעורר את אהבתם לארץ ישראל, ובין אם להוסיף בכמיהתם לגאולה ולבית המקדש... רבים מתעניינים בציורים של יהודים שחזותם מעידה עליהם שהם שומרי תורה ומצוות המתפללים ביער, ובעוד מראות של חיים יהודים אותנטיים. אפילו הגויים מרגישים שזה הדבר האמיתי... זאת האמת על היהודי שומר המצוות, המהווה ניגוד חריף לתדמית שמייצרים כמה אמנים לא-דתיים שמראים תמונות של אנשים זקנים ועצובים. אלה המקיימים את התורה הם הביטוי האמיתי והחי של חיים יהודיים, והיכן יש מקום יותר מתאים לבטא זאת ברובד הלאומי מאשר בארץ ישראל?"

אנו מביאים לפניכם מקבץ נבחר של משפטים מתוך הספר (בתרגום מאנגלית) -

"לפני שהיגרנו לארץ ישראל, הלכנו לקבל ברכה מהגאון רבי שמואל קמנצקי שליט"א... האפשרות לעבוד לפי שעות אמריקאיות כאן בארץ ישראל הביאה לניצול הבקרים ללימוד תורה... איזו דרך נפלאה להתחיל את היום! יש עוד הרבה בקהילה שלנו שעושים כך." (צבי א., רמת בית שמש)

"...מרכז עולם התורה... נמצא עכשיו כאן בארץ ישראל. ואף על פי כן, ארץ ישראל צריכה אותך. ככל שיחיו כאן יותר שומרי תורה ומצוות, ההשפעה שלנו כאן תגדל." (ידידיה ב., ירושלים)

"מאוד רצינו את החינוך כאן... יותר יידישקייט, פחות גשמיות, פחות חשיפה לטומאה... יש כאן אווירה כללית של יראת שמים... וכמו שאומר הרב זאב לף שליט"א, 'עליה' אינה מסתיימת בשדה התעופה. יש באמת שני שלבים. השלב הראשון זה להשתחרר מאמריקה, והשלב הבא זה לעשות כאן 'שטייגען'." (בנימין ב., קרית ספר)

"זה הארץ המיוחדת של ה'... זה מתבטא גם בחוקי ה' המיוחדים בנוגע למה שגדל כאן, מה שמחזק עוד יותר את תחושת הימצאותו יתברך כאן." (יוסף זאב ב., רוממה, ירושלים)

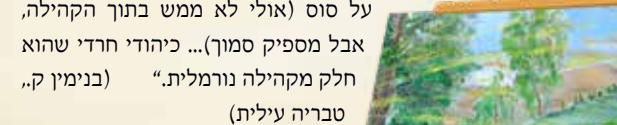
"דוברי האנגלית כאן... הרבה למדו במיר, בריסק, תורת משה וכדומה... הקמנו בית כנסת וקהילה בסגנון אמריקאי. אפילו הרהיטים... הישראלים שמצטרפים נמשכים בגלל החמימות וההרגשה הקהילתית. הרב... על אף שהדרשות שלו בעברית, עונה לשאלות בשתי השפות." (אליהו ג., אגן האיילות)

"וודאי שהתמודדות עם פרנסה הן לא רק נחלת האברכים בארץ ישראל - וגם אינני חושב לפרנסה כאן צריך 'לסמוך על הנס' יותר מבחו"ל - בכל זאת, אני מרגיש שכאן בארץ ישראל, כשמרוקנים את הכיסים שלנו לשלם שכירות, יש לנו נחמה גדולה שיש לנו ערך נוסף - אנו משלמים עבור קיום מצווה, המצווה של יישוב ארץ ישראל." (לייב ק., ירושלים)

"החלטנו שנצטרך להתרגל לחיות חיים יותר פשוטים, ואנו נחווים לחיות אותם גם כחיים יותר שמחים." (שאול ק., ירושלים)

"כשהייתי תלמידה כאן בסמינר, יעצו לי שאם אני רוצה לגור כאן, כדאי שאבחר את הקבוצה שאני רוצה להשתייך אליה, ולקבל על עצמי את הנורמות שלהם. היתה זו עצה טובה..." (ש.י. ק., ביתר עילית)

"אני אוהב את הטבע ונמשך גם לרוחניות. זה היה אך טבעי שקבעתי את ביתי כאן בארץ ישראל, המקום שבו רוחניות זה טבעי והטבע הוא רוחני... מקום שאפשר להיות יהודי חרדי וגם לרכב על סוס (אולי לא ממש בתוך הקהילה, אבל מספיק סמוך)... כיהודי חרדי שהוא חלק מקהילה נורמלית." (בנימין ק., טבריה עילית)



"כאן בצפת יש אווירה של שלוה ופשטות... אנשים כאן ידידותיים... יש כאן כל מיני מוסדות... תלמודי תורה טובים ליטאים וחסידים... בצפת יש ציבור גדול של דוברי אנגלית, אמנם רובם הגיעו לארץ בגיל צעיר ולכן מעורים לגמרי עם הישראלים..." (אלי מ., צפת)



"בעלי הגיע כבחור ישיבה לפני יותר מחמישים שנה... באוניה... ידעתי שחז"ל אומרים שארץ ישראל נקנית בייסורים, אז החלטתי לקבל את אותם ייסורים בשמחה!... התגעגענו מאוד למשפחה שבחו"ל, אבל השקענו הרבה להצליח כאן ולבנות את הקן המשפחתי שלנו כאן בעצמנו. אמנם היתה לנו האהבה והעזרה של ראש ישיבת קמניץ (הג"ר יצחק שיינר שליט"א, ראש הישיבה של בעלי) ואשתו, ושל הדודים האהובים שלנו... ה' ראה שיש לנו רצון, והוא השלים את השאר! אנחנו אנשים מאוד רגילים, לא משהו מיוחד, ואם אנחנו הצלחנו, בטח גם אתם יכולים." (מאיר ו.ש. מילר, סנהדריה, ירושלים)

"בית הקברות בהר הזיתים הוא גם זיכרון לאותם ימים שאנשים היו מגיעים לארץ ישראל לבלות את ימיהם האחרונים כאן. היום, ב"ה, ארץ ישראל היא מקום ליהודים חיים וגם לחיים יהודיים." (גדליה ע., העיר העתיקה, ירושלים)

"היות שהישראלים בקהילה - רובם זוגות צעירים כמונו - גם הם היו רחוקים מה'סביבה הטבעית' שלהם, הם היו יותר תפוחים ליצור קשרים חדשים עם אנשים קצת שונים מהם, כמו איתנו החוצניקים. זה היה נכון אפילו ביחס לאשתי, שבזמן שהגענו לקהילה בקושי יכלה לדבר בעברית." (יהודה א., גבעת המורה, עפולה)

"לפני שנתיים עברנו לגור בעיר עמנואל הגדלה במהירות. היום יש יותר מאלף משפחות... מספר לא מבוטל של התושבים הם דוברי אנגלית. יש ועדת קבלה בפקוח רבני הקהילות לוודא שתושבים חדשים מתאימים לקהילה ושהקהילה מתאימה להם..." (אברהם פ., עמנואל)

"...נהג המוניטין שמוכר את שם ה' כל מילה שלישית, הקבלות שכתוב בהן 'חג שמח', ובאופן כללי החוויה לראות יהודים מכל הרקעים באים הביתה אחרי כל כך הרבה שנים בגלות, יש משהו בארץ ישראל... שדורש דרגות גבוהות יותר של עבודת ה'..." (יוסף שלום ר., שערי חסד, ירושלים)

"לו הייתם אומרים לי לפני חמש עשרה שנה שבשנת 2019 אחיה עם בעלי ושושה ילדים, בלי עין הרע, בדירה ירושלמית ישנה בת שלושה חדרי שינה, ועוד בלי רכב, הייתי פשוט צוחקת לכם בפרצוף... היום... אני לא יכולה אפילו לדמיין לעבור חזרה לארה"ב." (ב. רוזן, הר נוף, ירושלים)

אם גם אתם עליתם מחו"ל (או מכירים אחרים שעלו), ומבינים את גודל התועלת של הפרויקט, אתם מוזמנים לפנות לר' יואל ברמן להוסיף פן אישי משלכם לסדרת המאמרים ולכרך הבא.

נרשמים עכשיו לקבל את הספר במחיר מסובסד. ההרשמה אינה מחייבת.

הרשמה אצל ר' יואל יצחק ברמן - 053-3191618
yberman613@gmail.com
אפשר להוריד את המהדורה הדיגיטלית מאתר AviraDEretzYisroel.org



פיוט "גאולה אחרונה"

מאת: אברהם איש-ציון.

מיוסד על פי הפיוט "אשר אימתך" למוסף דיוה"כ בנוסח האשכנזים, אשר האריך בו הפייטן לבאר, שאנ"פ שיש להקב"ה ריבי רבבות מלאכים ושר-פיים מרוממים, תאב הוא דווקא לתהילת בשר ודם שפלי ארץ, והיא היא המרועה ביותר לפניו.

ואעתיק את הבית הראשון, עבור מי שאינו רגיל בפיוט זה: "אשר אימתך, באראלי אומן, באבירי אומן, בבלולי קרה, בבדודי קדה, ומוראך עליהם. ואביתה תהילה, מגלומי גוש, מגרי גיא, מדלולי פעל, מדלי מעש, והיא תהלתך..."

ואף אנו על זו הדרך, ביארנו, שאף שבכחו הגדול חרועו נטויה, לגאלנו גאולה שלימה בניסים ונפלאות, כאשר עשה בגאולה ראשונה, אינו חפץ אלא בגאולה שעל ידי מעשינו, באיתערותא דלתתא, שעל ידה תבא גאולתינו, וגאולת השכינה אשר תוקם מעפרה – הווי אומר: והיא גאולתם וגאולתך.

א. הדרך

אשר פעולתך

בקריעת מים, בגביהת נד
בעוברי ברגלים, בהטבעת זד
לגאולת בניך.

ואביתה פעולה

מרדופי צר, מבאי בצים
ממחלי חצר, מהדופי חוצים
והיא גאולתם וגאולתך.

ב. הכניסה

אשר פעולתך

בהעמדת נהר, בנושאי ארון
בעוברי בשער, בבני אהרן
לגאולת בניך.

ואביתה פעולה

מנעי בסערה, ממליטי אפילה
מחומקי משמרה, מבאי בלילה
והיא גאולתם וגאולתך.

ג. ההתיישבות

אשר פעולתך

בבתים בנייים, בכרמים נטועים
בהפלת דלתיים, בשופרות ותוקעים
לגאולת בניך.

ואביתה פעולה

מבוני בכפיים, מעמלי אדמה
מטרוטי עיניים, מעושי מלחמה
והיא גאולתם וגאולתך.

ד. מצפים לישועה

אשר פעולתך

בתפארת עורך, ביד חזקה
בשידוד מערכה, וחבישת מכה.
בשלל ומלקוח, בחכמים בתורה
בזרועך בכח, בנפלאות ומורא
לגאולת בניך.

ואביתה פעולה

משדות קרב, ממלחמה שעה
מהמון עם רב, חסידי טהרה.
ממרוקני כל, מתשושי השמדה
מיתומים ושכול, מבורחי חרב חדה.
מאודים מוצלים, מריקני חכמה
מלואטי תהילים, ועולי למלחמה.
וסמוכים עליך, ושלוחים בשמך
ובוני ארץ, ומביאי עמך
ושואפי מלכותך, ומקוממי נחלתך
ועולים לעירך, ומצפי ישעך
מבקשי פניך.
והיא גאולתם וגאולתך.

"עוד תטעי
כרמים
בהרי
שומרון"

(ירמיה לא, ד.)

